

Revista d'ensenyament de les Illes

PISSARRA

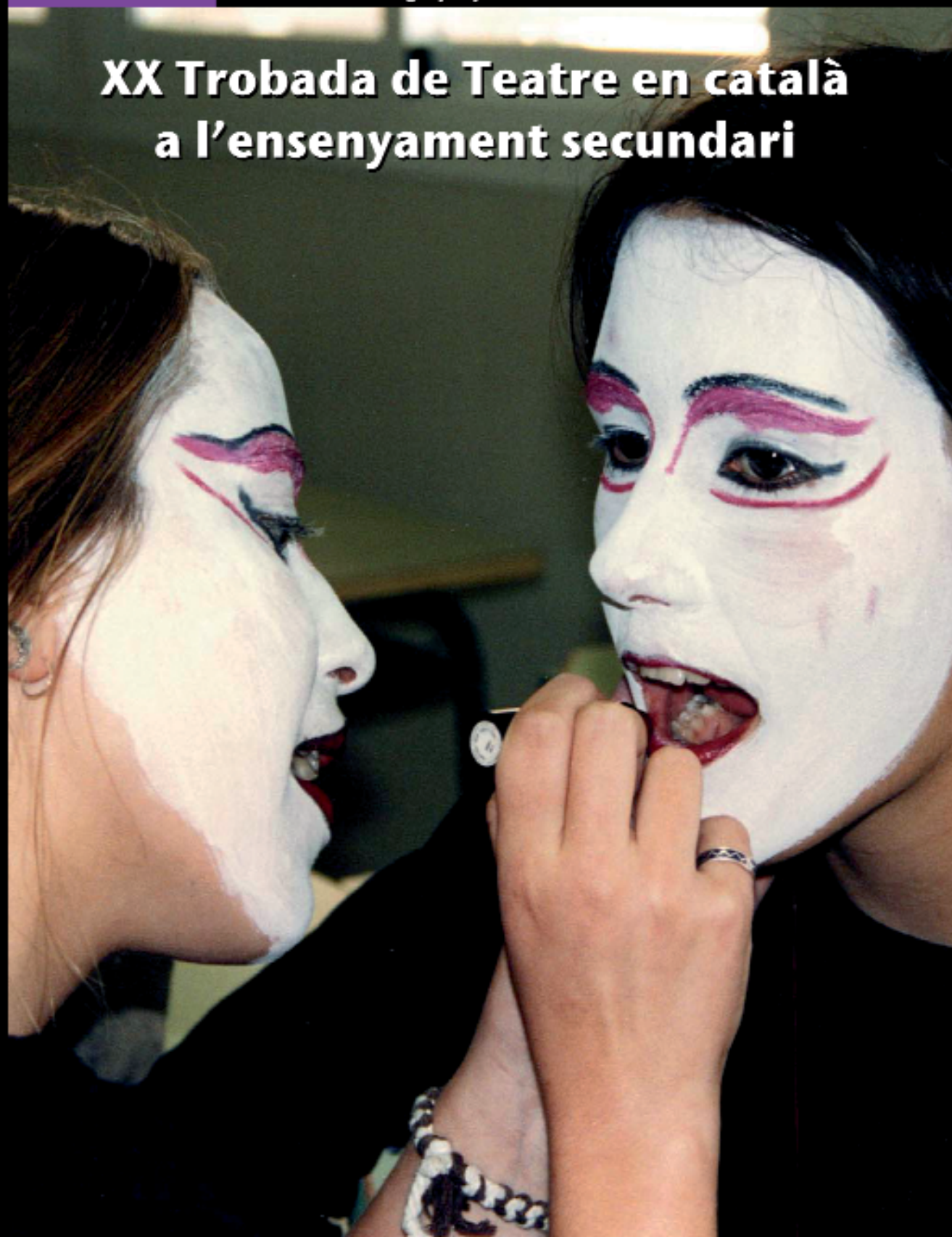
5 €

abril - maig - juny 2009

núm. 132

XX Trobada de Teatre en català a l'ensenyament secundari

Sindicat de Treballadores i Treballadors-Intersindical de les Illes Balears STEI-i

Xarxa de biblioteques de Mallorca

74 espais per viure la cultura

conselldemallorca.net

1979
2009

Consell de Mallorca
Departament de Cultura i Patrimoni

PISSARRA

Revista periòdica d'informació de
l'ensenyament de les Illes Balears

EDITA:

Sindicat de Treballadores i Treballadors
Intersindical de les Illes Balears

Carrer Jaume Ferran, 58
07004 Palma
Tel. 971 90 16 00
Fax. 971 90 35 35
Pàg. Web: www.stei-i.org
E-mail:
mallorca@stei-i.org
llevant@stei-i.org
inca@stei-i.org
soller@stei-i.org
menorca@stei-i.org
eivissa@stei-i.org

**CONSELL DE DIRECCIÓ
I REDACCIÓ:**

Francesc Xavier Alomar Novila
Gabriel Caldentey Ramos
Maria Camps Sintes
Francesc Cardona Natta
Ma. Antònia Font Gelabert
Tomàs Martínez Miró
Pere Polo Fernández
Joana Tur Planells

COORDINACIÓ:
Joan Lladonet

A les Pissarres 131 i 132, ha coordinat el
monogràfic Magdalena Serra

**MAQUETACIÓ, COMPOSICIÓ
I IMPRESSIÓ:**

Antoni Martínez

Escola de Formació en
Mitjans Didàctics.
C/ Marià Canals, 13
07005 Palma
Tel. 971 91 00 60

PUBLICITAT:

Jaume Ferran, 58
07004 Palma
Tel. 971 90 16 00

FOTOS:

Ramon Mondéjar
Pere Polo
Internet

Els articles publicats en aquesta revista
expressen únicament la opinió de les
seves autores i dels seus autors.

Dipòsit Legal: PM 533/77
ISSN: 1133-052X

Editorial	5
Ja fa 20 anys	6
Magdalena Serra Capó	
Encontres de teatre en català a l'ensenyament secundari	9
Jaume Marcé Recasens	
Els inicis	11
Margalida Palou Pascual	
Una batalleta que dura del 1990 ençà	12
Francesca Company i Vicens	
Llengua, passió, fe, energia, TEATRE... Trenta-1	14
Jaume Alzamora Riera	
La màgia de l'Encontre	16
Xesca Cabot	
Usted no me conoce: soy el teniente Bonilla	18
Guillem Cortés	
20 anys d'encontres de teatre	22
Juan Antonio Arranz Martín	
Els alumnes de l'IES Baltasar Porcel d'Andratx visiten Artà	25
Pep Pizà	
De què serveix l'Encontre de Teatre?	27
Joan Yago García	
Pot ser que simplement fos el meu destí, pot ser... ..	30
Noé Dènia	
Trobada de teatre	31
Antònia Santandreu	
Simulacre teatral empresarial	32
Yolanda Bauzá de Vez	
Encontres de teatre en català a l'ensenyament secundari	
Obres representades	33
Joana Maria Romaguera	
Biel Caldentey, testimoni privilegiat del Fòrum Social Mundial 2009	39
Montserrat Nadal	
L'Amazones acull dos fòrums mundials	44
Leslie Toledo i Albert Sansano	
Jornades interinsulars "Estereotips en la imatge de les dones al món educatiu i als mitjans de comunicació"	46
Àngels Cardona	
Altres mirades. Moviments socials i lluites populars a Amèrica Llatina	54
Joan Lladonet i Escales	
Publicacions	61
DVD i Llibres	62

El documental del mes

Abril-Maig-juny 2009

V.O. subtitulada en català

araeslateva.cat

ILLES BALEARS

MALLORCA

ALCÚDIA

Auditori d'Alcúdia

CAMPOS

Casal de Can Pere Ignasi

LLOSETA

Teatre Lloseta

MANACOR

Teatre de Manacor

PALMA

Teatre Municipal

PORTO CRISTO

Centre de Cultura

SON SERVERA

Teatre La Unió

VILAFRANCA DE BONANY

Teatre Municipal

MENORCA

ALAIOR

Biblioteca Pública

CIUTADELLA

Centre Social de Sa Nostra

ES MERCADAL

Centre Artesanal de Menorca

MAÓ

Ateneu de Maó

EIVISSA

EIVISSA

Espai Cultural Can Ventosa

SANTA EULÀRIA

Sala d'Exposicions

SANT ANTONI DE PORTMANY

Sala de Plens de l'Ajuntament

FORMENTERA

SANT FRANCESC

Sala Municipal de Cultura

Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

editorial

Pacte per l'educació

Si partim del fet que l'educació és un dret i no una mercaderia, s'haurà i haurem de procurar que estigui a l'abast de tothom i que es garanteixi per part dels poders públics. Sabem que són molts, massa, els que voldrien reduir l'educació escolar només a "formació instructiva", però l'escola, a més d'instruir ha de generar ciutadans que tinguin capacitat crítica, ciutadans que siguin capaços de saber quan des del poder o des de qualsevol sector de la societat se'ls vol manipular. No compartim les tesis neoliberals que confonen educació amb formació pel mercat laboral i denigren el concepte d'educació pública.

Per promoure un canvi radical del sistema productiu, tant a les Illes Balears com a tot l'Estat, cal el compromís tant de l'Administració autonòmica com de la central per garantir més inversió en educació que generi una formació de la ciutadania més culta i qualificada. Per tant, necessitam una millora substancial del finançament per aconseguir implantar mesures que afavoreixin una educació de qualitat.

Cal un Acord de Govern en aquest sentit perquè es vagi avançant cap a un finançament almanco del 6% del PIB de les Illes Balears. Per aquesta raó, és necessari aconseguir un finançament autonòmic just per a les Illes per poder dur a terme polítiques de cohesió social, de protecció del territori i d'impuls al nostre estat de benestar (educació + sanitat + drets socials).

És per totes aquestes raons que cal un pacte per l'educació, un pacte que inclogui també la garantia d'aplicar la Llei de Normalització Lingüística en tots els àmbits, i especialment en l'escolar, per evitar el retrocés en el seu ús. És prioritari seguir garantint el seu aprenentatge a l'escola i no fer una sola passa enrere, com

proposa el Partit Popular. Per tant, l'escola ha de seguir prioritant l'ensenyament de i en la llengua pròpia d'aquest territori, la llengua catalana, i que difongui la nostra cultura (història, geografia, costums, festes, tradicions, etc.) als infants d'aquí i a tants que han arribat d'altres terres per viure amb nosaltres.

Per dur a terme aquest pacte, per tant, cal més finançament per dur a terme de forma consensuada amb la comunitat educativa un pla de millora de l'ensenyament que comporti millores amb les condicions d'escolarització, en el foment de l'equitat educativa, en definitiva, un pla de xoc per aconseguir l'èxit escolar...

XX Trobada de Teatre en català a l'ensenyament secundari

L'Associació Trenta-1 ha organitzat dins el seu programa d'activitats la **XX Trobada de Teatre en català a l'ensenyament secundari**, que ha tenguut lloc a Artà els dies 6 i 7 d'abril. Allà s'han reunit alumnat i professorat d'uns 33 instituts d'ensenyament secundari de les Illes que hi han participat amb les seves activitats i han posat en comú els sabers i l'art. A més, s'han impartit diferents tallers per ampliar la formació i contribuir a formar els actors i actrius del futur. Per la importància de l'esdeveniment, l'STEI-i, a petició de l'Associació, ha cregut convenient dedicar la major part d'aquesta revista *Pissarra* a monogràfic sobre el tema del tractament del Teatre a l'ensenyament. Enhorabona i per molts d'anys! □

Ja fa 20 anys?

Magdalena Serra Capó,

professora d'ensenyament secundari de l'IES Madina Mayurqa

No puc ser objectiva de cap de les maneres en parlar de l'Encontre de Teatre en Català a l'Ensenyament Secundari. Hi he treballat durant 20 anys i hi he estat molt implicada.

El passat

Mir cap enrere i somric. No puc evitar pensar en Lluç, ("Aquí no hi tornareu mai més, ens va dir el pare prior enfadadíssim i alarmat pel trull i el renou que havien fet els joves a la nit a les cel·les del monestir). O en la Porciúncula i aquells dormitoris enormes, amb matalassos en terra, homes (professors i alumnes tots junts), i dones (professores i alumnes totes juntes) sense gens d'intimitat i... les patates... les eternes patates del menú que sempre hi havia al menjador a la palangana del self service de llavors. Em vénen al cap frases històriques... el *Vols que et fiqui la pila pel cul?* (sic), que se li escapà a un professor cansat de fer ronda nocturna i de no poder aclucar els ulls en tota la nit... Uf!!!... Record a La Porciúncula, profes i alumnes asseguts a terra en cercle, intercanviant opinions sobre l'espectacle que acabàvem de veure, i escoltar molt atentament les paraules sàvies i expertes d'en Joan Lacomba. Ho retrataria. Pens en les tisores i un rellotge que vàrem regalar a en Joan Lacomba un any, perquè sempre ens feia muntatges llarguissims amb el seu afany de no retallar res i respectar el text original! (retards que varen arribar alguna vegada, a una hora i tres quarts

més del temps inicialment previst), però... quina plasticitat, la de les obres d'en Lacomba! O em revé la cara de sorpresa que va fer en Jaume Marcé quan li mostràrem el pastís sorpresa per brufar les espelmes dels 10 anys d'Encontre. O pensar que quan vaig tenir en Joan, el meu fill, m'amagava a algun racó discret (al teatre de la rectoria, si calia) per donar-li de mamar, perquè ningú no se'n temés. O ma mare me'l duia perquè el pogués veure. Record la cara d'incredulitat i de sorpresa d'unes donetes majors de Muro, a un racó de la plaça del poble, en el moment en què la improvisació col·lectiva feia caure a terra, com si fos una filera de fitxes de dòmino, més de dues-centes persones, una darrera l'altra. O la cara d'espant que feien els vellets asseguts al banc de la plaça, quan veien els joves caminar damunt xanques, eren els participants de l'encontre que feien un espectacle d'animació.

"...la improvisació col·lectiva feia caure a terra, com si fos una filera de fitxes de dòmino, més de dues-centes persones, una darrera l'altra."

Foto cedida per l'Associació Trenia-1.

Com voleu que no somrigui, quan record la prehistòria de l'Encontre? L'escassetat de mitjans: els programes primers? Un foli ciclostilat... us ho imaginau, ara?, 1 autocar, 60 al·lots, 4 professors, cap taller, només mirar les obres que havien preparat els grups. Els primers anys, només tres centres (IES Guillem Sagrera, IES Berenguer d'Anoia i l'IES Madina Mayurqa). Més tardet, enviant les circulars... per fax!!! un per un a tots els centres on teníem contacte!... Haver d'avisar a tots i cada un dels restaurants d'un retard SENSE MÒBIL... des de la cabina de telèfon del poble? Record que va ser precisament a Muro que la meua companya na Joana Oliver em va deixar el seu mòbil per avisar els restaurants d'un retard sobre l'horari inicialment previst i em vaig prometre allà mateix, que l'altre any en tendria. I efectivament, me'n vaig comprar un.

A mesura que es consolidava l'activitat, i en el moment en què es varen arribar a concentrar prop d'una dotzena d'obres en dos dies (simultanejant? espais i horaris) vàrem haver de fer una passa cap endavant... allò era insostenible. Era impossible mantenir la fórmula. Va ser així que s'hi incorporaren els tallers. Això ens ha permès que hagin passat per l'Encontre molts de professionals del món del teatre, la majoria de l'illa, però també de fora (País Valencià, Barcelona...). Record que va ser en Joan Arrom, no sé si l'any que va venir a Muro i hi va representar amb els alumnes un *Minimal Show* fantàstic, o un altre, que ens va suggerir de concentrar l'encontre en dos dies lectius. I fou un altre professor qui ens va proposar d'acabar les jornades amb una posada en comú d'una mostra de les feines fetes a cada taller.

I així, d'aquesta manera, escoltant els suggeriments d'uns, els comentaris dels altres, ininterrompudament, hem aconseguit entre tots arribar al format actual. Hi ha hagut moments màgics (Lluc, 1988), moments d'eufòria (quan l'Obra Cultural ens concedí un premi), moments de desconhort, moments per plorar, moments per riure, moments de debilitat, moments de nervis, molts de nervis... però el que puc assegurar que no ha faltat mai és el meu convenciment que, mentre jo tenguí energia, l'Encontre no morirà.

*“...no hauríem arribat aquí,
sense la feina prèvia dels
anys anteriors, dels
companys que també hi
han dedicat molt de temps
i molts d'esforços...”*

El present

Mir l'actualitat i veig l'evolució: un programa d'impremta amb 6-8 pàgines, 30 centres, 40 professors acompanyants, 20 professors de tallers, 300 joves participants, que endemés hi vénen de les altres Illes (Menorca, Eivissa), i algun any d'alguna altra zona del territori de parla catalana, un fotimer d'autocars, dormir (és un dir, clar) en habitacions d'un hotel de tres o quatre estrelles, pàgina web, correu i adreça electrònica... en fi... no hi ha color.

Però tenc clar que no hauríem arribat aquí, sense la feina prèvia dels anys anteriors, dels companys que també hi han dedicat molt de temps i molts d'esforços (Jaume Marcé, Pep Ramon Cerdà... i alguns altres). Si hi ha una cosa que em caracteritza és la meua perpètua mania d'anar apuntant coses que es poden millorar a una propera edició (és que si no ho apunt, no me'n record: no tenc memòria). Sempre, la voluntat d'esmenar errors i el desig de superació. I crec que aquesta ha estat la filosofia que s'ha mantingut des dels inicis. He de confessar que ha estat molt gratificant i encoratjador també comprovar com els companys d'altres centres acudeixen fidelment a la cita anual amb els seus alumnes. La fidelitat -avui per avui- (i deixau-vos estar de l'al·lel 334!) és un valor en alça.

És també una immensa satisfacció veure com alumnes que varen venir amb mi fa molts d'anys a l'Encontre de Teatre a Muro, han crescut i s'han incorporat a l'equip com a ajudants i després com a professors de tallers. Em sent molt pagada -com

dirien al País Valencià- quan hi ha algun exparticipant d'unencontre de teatre que demana poder assistir ara ja amb els seus propis alumnes a la propera edició de l'Encontre. O algú que hi retorna ara com a professor de taller. Per una banda, això et recorda que tornes vella... però per l'altra et fa creure que estan ben invertits els anys de feina d'organització de l'Encontre.

El futur

Però és que si mir cap endavant, ric més fort. Per què? Perquè estic convençuda que tenim corda per a molta estona. Als inicis, poca gent empenyia el carro, però érem joves i teníem ganes de fer-ho... ara ja no som tan joves, però tenim la força que dóna un equip que creu en un projecte. Un equip feiner, organitzat, eficient, responsable. Que es renova periòdicament amb la sàvia dels qui aporten idees i energies noves i creuen en el projecte. Uns hi entren, altres en surten, però hem aconseguit mantenir-hi l'esperit de feina. I això és molt valuós. No té preu. No tothom pot presumir de formar part de l'Associació Trenta-1, del nostre equip.

“...la tasca que s’ha fet durant aquests anys, és precisament per aconseguir la dignificació i la valoració del teatre escolar...”

Tots som conscients que dos dies d'unencontre no ajuden a decidir el futur d'un alumne. Tot i que n'hi ha algun que m'ha confessat (i no fa gaire que ho sé) que va decidir ser actor a un Encontre de Teatre (Noé Dénia, per exemple, m'ho explicava l'altre dia de pagès fent un cafè). Això no és més que l'excepció. No ens hem d'enganyar. Com a professora de teatre a l'IES Madina Mayurqa tenc molt clar que jo no form actors. Això no és feina meva. Ja hi ha ESADIB, Instituts del Teatre, i similars... Jo treball per fer públic, per formar espectadors que respectin la feina que es fa dins i fora dels teatres i treball perquè fer teatre els suposa un enriquiment personal: els ajuda a perdre pors, vergonyes, a expressar-se en públic (endemés com que la llengua catalana és la vehicular de l'activitat, també els ajuda a millorar l'expressió oral), a treballar en equip, a divertir-se, a millorar la dicció, a ser creatius... en definitiva, els ajuda a créixer i a madurar com a persones.

Confés, i no seria just no esmentar-ho aquí, que sempre hem tengut el suport de les institucions, governàs el partit que governàs. Ens han ajudat a treure endavant la iniciativa, cosa que pot sorprendre una mica perquè nosaltres sempre hem treballat movent-nos dins el mateix triangle: joves, teatre i català.

L'enriquiment

Per mor de l'organització de l'Encontre de Teatre he viscut moltes experiències que m'han suposat un enriquiment personal. He intentat sempre corregir els errors i no m'ha importat compartir la feina feta amb qui s'ha volgut sumar al projecte. Treballar dins el teatre és dur, però fer-ho en el teatre escolar, és doblement dur i sacrificat. Gairebé mai, reconegut per ningú. És molt difícil dignificar-lo. Pens que la tasca que s'ha fet durant aquests anys, és precisament per aconseguir la dignificació i la valoració del teatre escolar, fomentant iniciatives com l'Encontre de Teatre en Català a l'Ensenyament secundari o la Marató de Teatre.

Per molts d'anys! □

Encontres de teatre en català a l'ensenyament secundari

Jaume Marcé Recasens,

coordinador de l'Encontre de Teatre i actualment treballa a l'ESADIB

M'han demanat que forci la memòria a parlar dels encontres de teatre i, com aquell qui diu, aviat farà vint anys. Ho record com una època fantàstica i com una experiència molt agradable, sobretot per l'entusiasme dels companys i de l'alumnat.

A mi sempre m'ha agradat el teatre i he volgut transmetre aquesta passió als meus alumnes. Na Xesca Company i na Lena Serra havien iniciat juntament amb en Joan Lacomba i na Margalida Palou -disculpau-me si em deix qualcú- la primera Trobada a Lluc l'any 90, a la qual no vaig anar. Diuen que em vaig estalviar el renou nocturn, però el 91 ja vaig assistir-hi amb el grup de teatre de l'IES Guillem Colom, de Sóller.

Es va fer a la Porciúncula i, en acabar, na Margalida Palou em passà el testimoni per dur les regnes de la Trobada i em vaig convertir en el coordinador fins l'any 99. Era el meu tercer curs acadèmic a Mallorca i, fent feina a Sóller, ja vaig muntar algun espectacle que estrenàrem al Teatre la Defensora. Després vaig passar a l'IES Berenguer d'Anoia, d'Inca, on ja hi havia una sòlida tradició de teatre escolar que vaig continuar durant bastants anys, juntament amb altres companys.

“L'organització voluntariosa del professorat que hi participava feia el miracle cada any...”

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

La Porciúncula m'agradava, perquè era com un oasi tan a prop de Palma, tot i que era difícil combinar les representacions, perquè al damunt del teatre hi havia l'església i qualque dia coincidí que hi havia nocces. Però resulta que els alumnes tenien un dormitori on tot se sentia i poques ganes de dormir, era com anar de viatge d'estudis, però sense habitacions individuals, ja us ho podeu imaginar!

A la Porciúncula hi vàrem estar dos anys i per un atzar de la vida ens matriculàrem en unes Jornades de Cultura Popular, a Muro, on ens tractaren tan bé que, gràcies als bons oficis de Damià Payeras, el regidor de Cultura de l'Ajuntament de Muro, i a la voluntat del batle, decidírem traslladar-nos-hi i allotjar-nos a un hotel a la platja de Muro. A més, el teatre estava acabat de rehabilitar i cobria perfectament les necessitats tècniques i d'espai. I és clar, com que érem més joves, no teníem aturall: que si no hem de fer tantes obres, que si ens demanen

tallers, au cerca entre els professionals de Mallorca i els que són a fora també, que vinguin a impartir tallers. Eren uns dies molt intensos, fins i tot ocupàvem els dissabtes per no perdre classes... Amb en Damià cercàvem espais per Muro per fer-hi els tallers: el claustre, l'edifici de la policia, el Foment, la Cooperativa, el teatre parroquial... fins que obriren l'institut i ja ens hi instal·làrem sense abandonar els altres espais. Ocupàvem tot Muro i la nostra presència es feia sentir.

Passàrem de la descoberta del fax al correu electrònic, època en què depeníem del Ministeri d'Educació i Ciència i no s'havien fet els traspassos a la Conselleria d'Educació i Cultura. Encara que sembli estrany no hi havia telèfons mòbils que s'haguessin d'aturar abans de començar les funcions. Les institucions feien les aportacions que consideraven i fins i tot els instituts, amb les economies tan migrades que han tingut sempre, hi feren aportacions quan les ajudes eren magres.

L'organització voluntariosa del professorat que hi participava feia el miracle cada any, fins que decidírem crear una mínima estructura organitzativa i després l'associació Trenta-1, a recer de l'Obra Cultural Balear, com una més de les activitats dels anys noranta promogudes per Joan Melià. Per completar la formació ens constituírem en seminaris de formació permanent i organitzàrem cursos de formació del professorat. El professorat que impartíem les EATP de Teatre teníem ganes de completar la nostra formació en docència teatral, ja que la majoria no érem especialistes ni teníem cap titulació superior en art dramàtic. És per això que sabíem que els tallers que s'impartien els havien de fer titulats superiors en art dramàtic i professionals en actiu de l'escena, perquè eren els especialistes que en un parell de dies podien estimular el verí del teatre que nosaltres els havíem intentat inocular.

Els encontres eren un punt de trobada entre els joves de les Illes Balears que feien teatre com assignatura optativa de teatre o com activitat escolar promoguda pel centre. A més de fer-los participar com actors, també teníem molt d'esment que fossin espectadors actius, ja que un dels objectius que ens

“...s’hauria de fer el recompte de quants alumnes de l’Institut del Teatre o d’altres escoles superiors varen passar pels encontres de teatre.”

havíem marcat era la creació de públic, per això organitzàvem l'assistència al teatre en horari escolar al centre o en un teatre i, fins i tot, fora de l'horari lectiu. Crec que els encontres de teatre foren l'impuls definitiu perquè alguns alumnes es decidissin a estudiar art dramàtic i dedicar-s'hi professionalment, s'hauria de fer el recompte de quants alumnes de l'Institut del Teatre o d'altres escoles superiors varen passar pels encontres de teatre. Tot això passava en una època no gaire llunyana en què veíem com un somni inabastable poder disposar d'una escola superior a casa nostra, ara que tot just fa dos anys que es creà l'Escola superior d'Art Dramàtic de les Illes Balears (ESADIB).

Entre el caramull d'anècdotes divertides d'aquests anys record, com si fos ara, la cara d'estranyesa d'una alumna, després de gaudir intensament durant tres dies, en veure el programa i el comentari que va fer: “No sé por qué lo llaman *encontra* si van a favor del teatro!”.

El 1999 l'Obra Cultural Balear ens atorgà el Premi Emili Darder i sortírem a recollir-lo tots els professors, amb una petita representació dirigida per en Joan Lacomba i el corresponent discurs d'agraïment, que trencà la seriositat de la gala.

Corren llegendes sobre suposades amenaces d'algun professor als alumnes que no volien dormir i que tenien ganes de gresca a la nit, no us les cregueu, la gent sovint confon realitat i ficció, com en el teatre...

Moltes felicitats Associació Trenta-1! □

Els inicis

Margalida Palou Pascual,

professora d'ensenyament secundari de l'IES Guillem Sagrera

El naixement de l'encontre de teatre en català a l'ensenyament mitjà es produí durant el curs 1988-89, el qual, juntament amb na Lena Serra i amb en Joan Melià, tenc l'honor d'haver contribuït a organitzar.

Aquell curs fou el primer del meu destí definitiu a Palma, l'institut Guillem Sagrera, on encara continuu molt satisfeta. Just arribar al centre vaig conèixer un professor de dibuix amb barba que, a més, feia teatre amb alumnes de l'institut un horabaixa cada setmana. Era en Joan Lacomba, director del *Xicarandana*.

Aquest grup de teatre em va deixar admirada. De la mà d'en Joan feien un teatre innovador, creatiu, transgressor, que no tenia res a veure amb el teatre costumista local i, a més a més, s'expressaven en català, amb tota normalitat, per damunt dels entrebancs que suposava aleshores dins un barri com Son Cotoner, majoritàriament castellanoparlant.

Així les coses, en Joan Melià, que llavors feia feina al CEP, va convocar un grup de professors de secundària per pensar iniciatives de foment de la llengua catalana dins aquest àmbit. D'aquella reunió al CEP, el mes de març o abril del 89, nasqueren el concurs, aleshores radiofònic, *Banc de dades*, el concert de rock en català, i l'*Encontre de teatre*, entre d'altres.

Es tractava d'apuntar-se a dinamitzar en català i em vaig oferir voluntària per moure el tema del teatre, motivada per l'admiració que sentia per la feina d'en Joan Lacomba i el *Xicarandana*. En principi es tractaria de reunir durant dos dies, en un lloc adequat, uns quants centres que fessin teatre, per tal de representar les obres respectives i intercanviar experiències. Així de senzill... Com que era bastant jove, en cap moment vaig pensar en les dificultats que em sortirien pel camí.

Camina caminaràs, na Lena, en Joan i jo anàrem per les institucions a explicar el nostre projecte: l'Ajuntament i la Conselleria d'Educació ens asseguraren que rebríem una subvenció, però que tot té uns terminis i que hauríem de començar sense doblers. Intentàrem posar-

“...l'encontre ha anat creixent quantitativament i qualitativament gràcies a persones apassionades pel teatre...”

hi remei, però l'única solució era demanar un préstec personal per poder pagar l'estada a Lluç i el menjar. Mai no m'hauria pensat que en menys de sis mesos hauria de tornar a passar pel banc a demanar un crèdit, ja que acabava de signar una hipoteca per poder comprar la casa on visc. Superats els emperons, el l'Encontre va veure la llum a Lluç.

Allà va néixer la llavor que vint anys després s'ha convertit en un arbre ben esponsorós. El meu admirat *Xicarandana* va mostrar una manera nova de fer teatre que no va deixar indiferents els professors que havien assistit a l'*Encontre* amb els seus alumnes. Podem dir que el *Xicarandana* va marcar un abans i un després en el plantejament teatral als centres d'ensenyament i encara que jo, durant tres anys només m'encarregàs de les subvencions i dels temes d'allotjament i manutenció me'n sent molt orgullosa.

Després l'arribada dels fills m'alliberaren d'aquest compromís i l'encontre ha anat creixent quantitativament i qualitativament gràcies a persones apassionades pel teatre com en Jaume Marcè, en Pep Ramon Cerdà i, especialment, per la tenacitat i perseverança de na Lena, que n'és l'ànima.

Quan els tres primers dies de la setmana santa veig que un grup d'alumnes del Guillem Sagrera parteixen cap a Artà, m'entra una escalforeta de felicitat que em recorda que jo hi tenc alguna cosa a veure.

Voldria que l'encontre es continuàs fent sempre, perquè el teatre als centres de secundària vagi endavant, però el meu somni és que aviat arribi un dia en què no calgui especificar en quina llengua s'actua □

Una batalleta que dura del 1990 ençà

Francesca Company i Vicens,

professora d'ensenyament secundari de l'IES Ses Estacions

Fa vint anys que no en tenia vint, però tampoc no havia arribat als trenta. Estava enmig d'aquesta dècada prodigiosa en la vida de tota persona. Ara que, ben pensat, hi ha dècades que no admetin aquest qualificatiu? Un bon dia vaig anar a una reunió de professors que l'infatigable Joan Melià, assessor en aquell temps del CEP per l'àrea de Llengua catalana, havia convocat a les instal·lacions de Son Malferit. Vàrem ser uns quants els que hi acudírem i parlàrem del que fèiem a diferents centres d'ensenyament secundari. En aquells dies s'usava més dir-ne "ensenyament mitjà".

No existia l'Associació Trenta-1, que des de llavors organitza activitats per a joves en català, però sí que hi havia ja el que podria dir-se "esperit Trenta-1", que no és ni més ni menys que una inquietud que motiva professores i professors a construir invents on

els adjectius lúdic, didàctic i educatiu són ingredients bàsics.

Els muntatges teatrals que preparàvem distints professors a diversos instituts varen ser una de les activitats que sortiren a rotlo en aquella reunió que es va dur a terme fa una mica més de vint anys. Sentírem curiositat de veure'ns mútuament la feina i una professora voluntariosa, apassionada i decidida, Margalida Palou (IES Guillem Sagrera), s'oferí a fer la feina de visitar els despatxos de les institucions per sol·licitar ajudes per trobar-nos professorat i alumnat implicat. Així fou com Lluc albergà fa vint anys el primer *Encontre en català a l'ensenyament mitjà*. Hi assistí un grup extraordinàriament experimentat en el tema -el *Xicarandana*, de l'institut Guillem Sagrera, de Palma, que duen Joan Lacomba i Joan Lluís Llinàs- i dos de més

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

modests però molt entusiastes: el del Madina Mayurqa, de Palma, i el del Berenguer d'Anoia, d'Inca. Magdalena Serra -actual responsable de l'organització de l'encontre- dirigia els joves del Madina Mayurqa i jo duia els del Berenguer. Respectivament ens representàrem els *Exercicis d'estil* (Raymond Queneau), *Aigües Encantades* (Puig i Ferrater) i *La pau retorna a Atenes* (Rodolf Sirera). Seguiren anys d'encontres teatrals de joves de Secundària a La Porciúncula, Muro i, finalment, Artà, que tan bé fa de municipi acollidor actualment.

Indubtablement i òbviament, el 1990, hi havia més activitat teatral als centres de les Illes Balears, però el significat especial que va tenir l'encontre de Lluc del 1990 és que començà una història que s'ha mantengut al llarg de dues dècades, amb una participació i un grau d'èxit creixents.

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

“Satisfà veure com avui dia alguns dels professors que hi participen amb els seus alumnes de teatre dels IES varen ser actors i actrius adolescents que ens mostraren il·lusionats el seu personatge a l'escenari de l'Encontre.”

Hem d'agrair a Jaume Marcé, actual coordinador de l'ESADIB, haver-se'n fet responsable durant els anys de La Porciúncula i els primer de Muro. Acabat un cicle, la tasca va poder continuar perquè hi va haver qui el volgués rellevar en la tasca engrescadora i dura que és organitzar una moguda com aquesta.

L'Encontre és actualment i des de fa anys un lloc per trobar-se i veure teatre protagonitzat per joves i participar en tallers dedicats a tot quant tema relacionat amb l'actuació existeix des que el món és món. Curs a curs, s'hi han sumat centres nous. I en vénen d'Eivissa, Menorca, València... S'hi genera il·lusió i feina ben feta.

L'engranatge continua funcionant. La roda camina. I hem de celebrar amb satisfacció la participació de tots i cada un dels alumnes i professors que curs rere curs hi han acudit i hi acudeixen. Satisfà veure com avui dia alguns dels professors que hi participen amb els seus alumnes de teatre dels IES varen ser actors i actrius adolescents que ens mostraren il·lusionats el seu personatge a l'escenari de l'Encontre.

Dels que hi hem participat, professorat i alumnat, qui no n'ha tornat content? Qui no hi ha fet coneixences? Qui no en té un record agradable, divertit, dolç, potent o ... (posau-hi vosaltres l'adjectiu que us convengui)? Qui no hi ha après qualque cosa divertida i interessant? □

Llengua, passió, fe, energia, TEATRE... Trenta-1

Jaume Alzamora Riera,
professor d'ensenyament secundari de l'IES Capdepera

Muro. XII Encontre de Teatre en Català a l'ensenyament secundari. Faig feina en el Col·legi Concertat Sant Salvador d'Artà. Som el professor de teatre extraescolar del centre i per primera vegada, després d'onze edicions (ai, pobre de mi!), tenc notícia d'aquesta activitat. Simplement arriba al meu centre el que coneixem com a Primera Circular, on s'explica en què consisteix l'Encontre, el que s'hi fa, el que s'hi ofereix, quant costa (aleshores es feien pagar 5.000 pessetes per assistent).

Com que, com a professor, vaig trobar l'oferta prou interessant, ho vaig comunicar als meus alumnes de teatre. Tots quedaren meravellats i volgueren participar d'aquest Encontre. Un cop els alumnes hi estigueren interessats, vaig parlar amb l'equip directiu (a vegades tenc el mal costum de fer les coses al revés) i també em donaren el vistiplau per assistir-hi. Per tant, férem la inscripció allà on pertocava (crec recordar que aleshores això es feia encara a través d'un fax que es facilitava en la circular que havia rebut). Fins aquí tot molt bé. Quan ja s'atracava l'esdeveniment, jo no havia rebut cap més informació. Així que vaig decidir demanar-la. Per sort, tenc el bon costum de guardar tota la paperassa que utilitzo i, amb la còpia del fax que vaig remetre a l'organització i d'aquella primera circular, vaig telefonar a una tal Magdalena Serra, que era la persona que figurava com a contacte de l'organització. La seva resposta, ho record com si fos ara, va ser que nosaltres no havíem enviat cap inscripció i que l'organització de l'Encontre ja estava molt avançada i les inscripcions eren tancades. Jo li vaig dir que això no podia ser, ja que havia remès la meva petició de participació en el termini fixat. Com que en tenia la còpia, em vaig aferrar a aquesta possibilitat i la tal Magdalena Serra, després de rebre una altra vegada la nostra inscripció i la conformitat de la tramesa de fax, va acceptar-nos (quin bon criteri!).

“...vaig cantar moltes cançons, a la llum de la lluna de Can Picafort, amb tota aquesta bona gent, a més d'altres monitors que feien tallers per als alumnes...”

I partírem cap a Muro. Allà vaig coincidir amb una tal Maria Magdalena Pons, d'Andratx, en el mateix taller. Ja formava part de l'organització, de manera que també vaig conèixer la tal Magdalena Serra (record una imatge a l'institut de Muro en què estava acabant de tancar els darrers serrells de l'Encontre, ella tota soleta, amb una cara d'apurada i vaig tenir la sensació que aquella bona dona es trobava una mica abandonada en l'organització), na Xesca Cabot i una professora, de la mateixa condició que jo, això és, acompanyant, anomenada Marina Vergés. La relació va ser bastant bona (fins i tot vaig cantar moltes cançons, a la llum de la lluna de Can Picafort, amb tota aquesta bona gent, a més d'altres monitors que feien tallers per als alumnes) i, després de fer una reunió de tots els assistents en un bar (no record el nom, però sí que es tractava d'una espècie de celler, en una planta soterrània, amb molta olor d'humitat), demanaren a veure si volíem participar en l'organització de l'Encontre. Després d'aquella imatge de na Magdalena Serra (més coneguda com Lena, ara ja sí!), aclaparada per la feina, tota soleta, a l'institut, i després que na Maria Magdalena insistís que hi col·laboràs, amb elles, perquè na Lena se sentia una mica isolada, vaig accedir-hi. I així va començar la meva relació amb Trenta-1.

Per al XIII Encontre, la meva participació encara va ser gairebé de simple observador i de complir les

ordres que elles, les dones de Trenta-1, perquè eren només dones, m'encomanaven. En el XIV, la meua col·laboració ja va ser una mica més estreta i vaig ajudar en temes com el cartell, programes o monitors. Però va ser en l'edició número XV que vaig incorporar-me de ple en l'estructura i en l'organització de Trenta-1. Aleshores, també hi va retornar un altre home, de manera que ja no era l'únic, en Josep Ramon Cerdà. Va ser quan Trenta-1 va prendre la decisió de canviar l'emplaçament de l'Encontre, traslladant-lo de Muro a Artà. Evidentment, com a artanenc, vaig participar plenament en tota l'organització: cercar sales per poder impartir els tallers, parlar amb els restaurants, l'hotel i fins i tot amb els responsables del teatre d'Artà, que he de dir que, aleshores, ens va obrir les portes de bat a bat i on sempre hem estat molt ben rebuts i tractats.

A partir d'aquest XV Encontre, doncs, vaig integrar-me de ple dins l'estructura de Trenta-1 i vaig passar a formar part de la Junta Directiva, primer com a vocal i, des del 2008, com a tesorera, tal vegada aquesta sigui, tot i que necessària, la feina menys interessant de Trenta-1.

“..l'equip humà que actualment fa feina perquè tots els esdeveniments que s'organitzen arribin al màxim nombre de gent..”

El que mou l'Entitat i que més m'atrau són les ganes de realitzar activitats (important fou, el 2007, la concessió de la gestió de l'Escola Municipal de Teatre de Palma) relacionades amb teatre i audiovisuals, però també amb la formació de professors. I, per damunt de tot, la senya més important de Trenta-1: preparar totes aquestes activitats defensant la nostra llengua, la catalana. Fer-la viva, atractiva,

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

interessant, necessària, intel·lectual, rutinària, etc., a través d'unes activitats amb les que, tant docents com alumnes, gaudeixen en la llengua pròpia de les Illes Balears.

Però també hi ha un component que si no existís no faria atractives, segurament, les activitats trentanes. Això és, l'equip humà que actualment fa feina perquè tots els esdeveniments que s'organitzen arribin al màxim nombre de gent i que siguin gaudides per tothom que hi assisteix. I no només l'equip humà, sinó la passió que aquestes persones hi esmercen en la seva preparació. Diuen que la fe mou les muntanyes, però en el cas de Trenta-1 és la passió de la gent que en forma part, són les ganes que hi posen, el que fa possible que l'energia que desprèn Trenta-1 sigui tan gran i que hagi fet possible que s'arribi a aquest XX Encontre de Teatre en Català a l'ensenyament secundari amb una salut de ferro i amb unes perspectives per a anys vinents que poden no tenir límit. Per això: molts d'anys alumnes, molts d'anys docents, molts d'anys trentans i molts anys a tots. □

La màgia de l'Encontre

Xesca Cabot,

professora d'ensenyament secundari de l'IES Guillem Sagrera

L'Encontre ja fa vint anys que campa entre la gent jove, vint anys que cou i que tova perquè entre totes les mans el pastam amb l'objectiu de mantenir-lo ben viu. La tasca més important és motivar l'estudiant per ser bon actor o actriu, bon catalanoparlant.

A fer-se a Lluc començà després a la Porciúncula de llavors ençà circula i a Muro deu anys durà actualment es fa a Artà es fan tallers i muntatges, cambra negra, maquillatges, dansa, ball, gesticular, aprendre d'improvisar, construcció de personatges.

I podríem continuar: acrobàcia, veu, comèdia, gest, moviment i tragèdia, happening també n'hi ha matx, corporal expressió, comèdia de l'art, funció i a l'hora d'organitzar tanta participació, hom pot arribar a acabar abans de baixar el teló. emperò sempre hi haurà qualcú per aguantar-lo i no defallir mai, no! que això ha de continuar i segur que durarà perquè té derivació: també es fa una marató de teatre escolar per poder compaginar taller i representació.

L'Encontre té un noséque, com una espècie de gràcia... quan qualcú hi va és molt freqüent que no resti indiferent i que el recordi amb nostàlgia. i tu diràs i per què?
- Qui sap! Vés-ho tu a saber!
- Deu ser perquè ajunta gent que gaudeix cada moment del teatre i de sa màgia.

És força, és provocació, és gaudi, és ver i és mentida, és viure més d'una vida, és força, joia, il·lusió. És realitat i ficció, és una cosa sentida i en qüestió d'educació, cal ajuntar la passió amb el seny: punt de partida d'un ensenyament millor.

No és possible anar a l'encontre sense tornar impressionat, és per congriar amistat i per aprendre d'anar amb compte i respectar el del costat perquè, ben de veritat - i a mi m'està lleig dir-ho-tenim com a condició la bona preparació i professionalitat.

Qui ha estat el fil conductor d'aquests vint anys de trobada? Qui no ha faltat cap vegada? Ni abundància, ni estretor, ni un llamp; res no l'ha aturada!? És cert que qui compta s'erra però qui ha duit el recompte de tots aquests anys d'Encontre doncs ha estat na Lena Serra, i amb eficàcia provada!

Escalons de quatre en quatre molts pics hem 'gut de pujar i qualche pic davallar gràcies a qui va ajudar! Gràcies a qui va combatre! Gràcies a qui ho començà! Continuarà any rere l'altre sols per poder assaborir perquè tots puguem gaudir de l'ENCONTRE DE TEATRE. □

Jornades d'educació infantil i psicomotricitat 2009

PSICOMOTRICITAT

AUCOUTURIER, Bernard

Los fantasmas de acción y la práctica psicomotriz.
2007, 22,50 €

AUCOUTURIER, Bernard MENDEL, GÉRARD

¿Por qué los niños y las niñas se mueven tanto? Lugar de acción en el desarrollo psicomotor y la maduración psicológica de la infancia.
2005, 10,70 €

BARCONS, José GARCÍA, Narciso

Muévete, canta y sé feliz.
2008, 13 €

CASTAÑER, Marta (Coordra.)

La inteligencia corporal en la escuela. Análisis y propuestas.
2006, 14,50 €

COBOS, Pilar

El desarrollo psicomotor y sus alteraciones. Manual práctico para evaluarlo y favorecerlo.
2007, 14,50 €

CADY, Sylvie

Psicomática y psicomotricidad.
2009, 25 €

DAVROU, Yves

Aprendiendo a relajarnos. Ejercicios de relajación de 7 a 14 años.
2007, 14,30 €

FUSTÉ, S.

BONASTRE, M.
Psicomotricidad y vida cotidiana (0-3 años).
2008, 14,50 €

GASSIER, Jacqueline

Manual del desarrollo psicomotor. Las etapas de la socialización.
2005, 37,50 €

JIMÉNEZ, José

JIMÉNEZ DE LA FUENTE, I.
Psicomotricidad. Teoría y programación.
2008, 15,60 €

LE BOULCH, Jean

El desarrollo psicomotor desde el nacimiento hasta los 6 años. Consecuencias educativas.
2002, 24 €

MIRAFLORES, Emilio OCAMPO, Juan

Expresión corporal en primaria.
2004, 7,90 €

MIRAFLORES, Emilio LÓPEZ, M. Carmen MARTÍN, Ana (i altres...)

El esquema corporal en primaria. 240 ejercicios para su adquisición y desarrollo.
2006, 11,50 €

PARLEBAS, Pierre

Juegos, deporte y sociedad. Léxico de praxiología motriz.
2001, 36 €

PIKLER, Emmi

Moverse en libertad. Desarrollo de la motricidad global.
2008, 15 €

RICHARD, Jacques

Patología psicomotriz.
2004, 25 €

RUBIO, Lina

ZORI, Carolina
La psicomotricidad en la escuela (de 0 a 16 años).
2008, 25 €

SEFCHOVICH, Galia WAIDSBURG, Gilda

Expresión corporal y creatividad.
2005, 14 €

SADURNÍ, Marta

**ROSTÁN, Carles
SERRAT, Elisabet**
El desarrollo de los niños, paso a paso.
2008, 25 €

SUGRAÑES, E. ÀNGEL, M. A. (Coord.)

La educación psicomotriz (3-8 años) Cuerpo, movimiento, percepción, afectividad: Una propuesta teórico-práctica.
2007, 23,40 €

VACA ESCRIBANO, J.

VARELA, S.
Motricidad y aprendizaje. El tratamiento pedagógico del ámbito corporal. (3-6)
2008, 19 €

JOCS

ARNÁIZ, Vicenç

Jugant, jugant...
L'ofici de créixer.
2005, 16,30 €

BANTULÁ, Jaume

Juegos motrices cooperativos.
2009, 20 €

BAÑERES, Dòmenec i altres..

El juego como estrategia didáctica.
2008, 11,50 €

CHACÍN, Sergio Mario

Juegos de expresión corporal para niños.
2007, 7,90 €

GUITART, Rosa

Jugar i divertir-se tothom. Recull de jocs no competitius.
2004, 13 €

GUITART, Rosa

Jugar y divertirse sin excluir.
2005, 13 €

MONTORO, M. Pilar

44 juegos auditivos. Educación musical en Infantil y Primaria.
2004, 8,70 €

ROS, Jordina / ALINIS, Sonia

Jocs de postura corporal. Activitats per a l'educació infantil.
2004, 14 €

ROS, Jordina / ALINIS, Sonia

Jocs d'expressió corporal.
2001, 14 €

ROS, Jordina / ALINIS, Sonia

Jocs de ritme.
2001, 14 €

TRIAS, Núria

**PÉREZ, Susana
FILELLA, Luís**
Jocs de música i expressió Corporal. (inclou CD)
2008, 27 €

TRIGO, Eugenia

Juegos motores y creatividad.
2005, 20 €

ZABALA, Mireia

Jocs en família.
2006, 16,30 €

Embat
Llibres

Usted no me conoce: soy el teniente Bonilla

Guillem Cortés,

professor de Filosofia i Teatre de l'IES Josep Sureda i Blanes

Era el curs 2004-2005 i ja en el mes de setembre una companya de castellà al nostre institut, Josep Sureda i Blanes, a la barriada palmesana de son Gotleu, m'insistia: heu de fer qualque cosa sobre el Quixot. Enguany és el 400 aniversari de la primera publicació i volem fer moltes activitats i bla bla bla. I ja sabeu què passa amb el grup de teatre d'un centre: un acte per als pares i mares, el Nadal o el dijous bo, el final de curs o una entrega de premis d'esport, una desfilada de models per treure doblers per al viatge o ve la inspectora i volem quedar bé. El grup de teatre ha de fer qualque cosa. I, a més, què podem fer del Quixot (ah, sí! Se m'oblidava: feu sense pressupost, sense horari especial, sense lloc on treballar, en fi...), què podem fer que no sigui un tòpic, un repetir el lloc comú -el lloc de La Manxa- el Cavaller i el Sanxo, la Dulcinea. D'altra banda, l'assumpte era

estimulant: intentaria fer una lectura de l'essència quixotesca de rebel·lia folla, però emmarcada en una acció concreta, extemporània i contemporània a la vegada.

“...el Quixot es quedà sonat de llegir llibres de cavalleria dolents. Com els nostres companys, que s'han quedat així per llegir llibres de text roïns, avorrits i repetitius.”

Foto cedida per Guillem Cortés.

Què fem? Vaig pensar a fer una sàtira política, però em sobraven sanxos i lladres i taverners: massa bordell. Havia de parlar de nosaltres, de l'escola i l'educació. I ràpidament em va venir al cap el capítol 6. Sempre m'ha fascinat l'episodi en què el Quixot és declarat boig i el capellà, el barber i l'ama li cremen la biblioteca. Aquest episodi és la clau de volta de tot el personatge. La resta de capítols del llibre són repetitius, seriatos. Enteneu-me: totes les accions forassenyades s'expliquen en el moment que algú assenyala a l'altre com a foll. No cal llegir Foucault per veure això. I, continuant amb la sospita, hi ha la ridiculització del poder fàctic: un capellà, un home amb falces que no vol fer d'home, un castrat moral, i que insisteix a corregir, a portar pel recte camí, que es creu l'únic lector autoritzat de l'únic llibre vertader. Ja ho tenim! Autoritat, veritat, correcció, llibres: el professor. El professorat o el professorat que ens passem la vida predicant seny. I l'escola, cada vegada més manicomi o estament penitenciari. El docent: la policia més secreta que té l'estat. Ens haurien de pagar un complement del Ministeri d'Interior, amb la feinada que els llevem: no hi ha quasi delinqüència juvenil des de la implantació de l'ESO. Ara hi ha violència a les aules, a les gàbies. Però no parlem del repressor. No és important. En el fons és un comparsa. La figura, la vida, és el boig. El Quixot és l'alumne. Ja tenia forma el projecte *acció 6*.

Sona el timbre per a l'esplai. Al centre del pati, un rectangle de 4 x 6 metres fet amb llibres de text i de pedagogia oberts i mig coberts per un reguer de terra roja. Observat frontalment, a la dreta hi ha dos pupitres amb sengles alumnes fermats en camisa de força. Tenen llibres de text oberts sobre la taula. A l'esquerra, sobre una base quadrada de terra, un pou fet amb llibres de text.

El Sindicat d'Estudiants Revolucionari posa ordre, acomoda el públic i reparteixen uns pamflets. Sindicalista 1: (pel megàfon) El SER, Sindicat d'Estudiants Revolucionari, vos ha convocat avui al pati en homenatge al Quixot. Sabeu que el Quixot es quedà sonat de llegir llibres de cavalleria dolents. Com els nostres companys, que s'han quedat així per llegir llibres de text roïns, avorrits i repetitius.

(Passa el megàfon a 2) Sindicalista 2: (va cap a boig 1) Els llibres de text són ordenats i clars, massa clars per ser veritat. "Veritat parla qui ombra parla" (Paul Celane). L'escola hauria de ser el lloc de la llibertat i de la fantasia.

Desenvolupem una acció, entre l'orgia textual i la catarsi, amb paraules de poetes sobre l'educació i l'escola: Miquel Bauçà, Paul Celane, Bertold Brecht, Riccardo Massari, Andreu Vidal, Joan Brossa.

*Els sindicalistes van alliberant els bojós. Un sindicalista els farà passar a l'interior del rectangle un a un. Pujaran als pupitres, diran unes paraules del mestre Brossa i, tot seguit, tiraran el llibre de text al pou. Al final la sindicalista 4 prepara una traca. Posa el mascle dins el pou prèviament banyat de benzina. Tots criden: Tenim 17 anys i estem en una etapa **d'acció!** Sindicalista 1 fa sonar la sirena llargament i baixa del pupitre. Encén la traca. Els llibres comencen a cremar.*

Fins ací tot normal. Li hem donat la volta al capítol 6 i hem alliberat la (des)raó al seu albir. El públic, engrescat i estupefacte. Per a mi el teatre és una eina d'acció que mena a la reflexió. I viceversa. Que pensar no és antitètic d'actuar. A un cert punt, sense idees ni fem ni pensem, reproduïm. No diré que férem filosofia, però segur que ens va obrir preguntes, ens va qüestionar. I, si m'ho permeteu, com a mestre això m'interessa molt. El bou davant l'arada. Segur que no va canviar l'escola, però més d'un va canviar. I a mi m'interessa sumar.

"Ha vingut la policia a demanar un informe sobre el que va passar l'altre dia a la vostra representació..."

Ara ve el 2006 i el XVIIencontre de teatre a Artà. Vaig decidir portar *acció 6*. Ja coneixeu els organit-

zadors, gent arriscada. I endavant. Ho muntàrem el segon matí a la replaceta davant del teatre d'Artà. Tot va anar més o menys sobre la marxa. La resposta del públic va ser bona: gent que se sorprèn. Deixàrem els llibres que cremaven, i ens anàrem a dinar. Després férem net i cap a casa.

De tota acció s'espera una reacció. I si no, malament. Però no eren aquestes les que jo m'esperava. Al cap d'uns dies, passat Pasqua, em telefonen els de Trenta-1: que la gerència del teatre estava molt enfadada. Unes rajoles de l'entrada havien quedat una mica socarrades, hi havia anat un pedrapiquer que els havia dit que això no se n'aniria i que calen uns químics molt cars per netejar-ho i que era molt costós canviar-les i no sé quines coses més: un drama. Et telefonaran de la gerència, dóna qualche disculpa perquè es porten molt bé amb nosaltres; no et preocupis, ens en farem càrrec. Jo, que tinc una certa experiència fallera o foguerera, ja

veia que allò no seria tant, que no seria res: amb quatre pluges primaverals, fortes, no quedaria rastre.

I un dia, efectivament, em telefonen al centre (penitenciari?, vull dir, l'institut): la gerència del teatre d'Artà, amb un to molt amable o, millor, tou. Vaig intentar un plec de descàrrec i bonament m'aturen. No et telefon per això, ja ha passat i ho solucionarem (vaig pensar en la pluja sempre benèfica). Ha vingut la policia a demanar un informe sobre el que va passar l'altre dia a la vostra representació (m'agrada això de re-presentar, de tornar present). Un veïnat ha presentat una denúncia: diu que s'han fet proclames contra la llengua espanyola i s'han cremat llibres perquè eren en castellà. Un inspector del Ministeri d'Interior que instrueix el cas. A veure si ens pots passar un informe didàctic que expliqui l'obra, la justificació dintre de la programació...

No hi podia donar crèdit, companys. A veure: qualcú amb una obsessió malalta per protegir l'espanyolitat fa una denúncia al Ministeri d'Interior i en lloc d'enviar-lo a pondre, obren un expedient i fan que un inspector de policia es dediqui a fer una investigació!? És que no tenen res millor a fer (parafraçant el meu paísà Joan Fuster: "Militar? És que no sap fer una altra cosa?").

I bé, exactament quina és l'acusació? Que m'enviïn un document amb la denúncia i ja veurem què fem. No. No ens donen cap document. I no ho hem d'entendre com una denúncia. No hi ha cap denúncia. És sols un escrit que... Vols dir que ve un policia amb aquesta història i sols per la seva autoritat hem de donar explicacions. I on és el principi de publicitat que sosté la democràcia? Em neg a donar cap paper. Si volen que m'ho demanin formalment.

Vaig penjar el telèfon. Ho vaig explicar a la directiva. No se'n sabien avenir. Ho vaig explicar als meus alumnes: bocabadats, desconcertats. Acostumats com estan que els adults fem interpretacions perverses de les seves accions, no sabien quin procés mental depravat i paranoic podia haver vist

un atac a la llengua espanyola en el nostre homenatge al Quixot! I ni que dir-vos de la meua companya de castellà, indignada i encesa en flames. Deixa passar els dies i no et preocupis que no passarà d'aquí, m'aconsellaren.

“Espanya no ha canviat tant des de Cervantes. Menys des de Franco. Mira per on, ara els de trenta-1 li donen una oportunitat al “celot” espanyol d’Artà...”

Dues setmanes després sona el mòbil a les vuit del matí: Usted no me conoce: soy el teniente Bonilla. L'home em va explicar alguns detalls més del cas. Entre altres que l'escrit estava en català. I que només volia que li contés com havien anat les coses, perquè volia adjuntar a l'informe el meu testimoni i que tenia ganes de tancar el cas. Vaig entendre, aleshores, que per a aquell tinent el cas no era un cas, però el paper que l'havia obert necessitava un altre paper per tancar-lo. L'essència dels sistemes totalitaris és la burocràcia. I llegir Kafka m'ha desenvolupat un tercer ull, que mira el món a través dels altres dos, molt sensible a les situacions kafquianes. Entre les meves protestes li'n vaig fer cinc cèntims i l'oficial ho va entendre i ho va agrair. Va tancar el cas.

El que no enteníem, les preguntes que no podia respondre, quedaven obertes. Per què no puc veure l'escrit? Per què, si no és una denúncia, s'obri un expedient? Quants diners s'ha gastat el Ministeri d'Interior amb això? Com és que quan envii qualsevol document a un organisme estatal me'l fan traduir i a aquesta bajanada mental li donen seguiment? Haurien posat en marxa la mateixa investigació si el suposat atac fos a llibres en català? A quina mena d'estat vivim?

A mi, en veritat, tot això em molestà molt i m'interessa menys encara. Ens mereixem uns enemics interiors més intel·ligents. I de l'estat n'esper poc (però ho exigiré tot). Espanya no ha canviat tant des de Cervantes. Menys des de Franco. Mira per on, ara els de trenta-1 li donen una oportunitat al “celot” espanyol d'Artà d'entendre's millor, si llegeix aquest reportatge. Serem com l'oracle de Delfos per a Sòcrates? O faríem millor en regalar-li una camisa de força. Ja s'ho farà.

Ja pot ser quixotesc, però nosaltres a la nostra. Que continuï la festa.

Per als meus alumnes de teatre

que m'han ensenyat tantes coses. □

**Informàtica
Ciutat**

Servei Tècnic
Venda d'Ordinadors
Servei a domicili

tenda@informaticaciutat.com

TEL: 971 289 898
FAX: 971 451 694

C./ De la Balanguera, 10 baixos
07011 Palma de Mallorca

20 anys d'encontres de teatre

Juan Antonio Arranz Martín,

professor d'ensenyament secundari de l'IES Son Rullan i d'ESADIB

No record exactament quan vaig assistir per primera vegada a un Encontre de teatre en català per a Secundària. Feia feina com a professor de Ciències Socials a l'Institut Can Peu Blanc (Sa Pobla) i el curs anterior m'havia aventurat a organitzar un grup de teatre extraescolar. La trobada va ser a Muro, durava tres dies (i dues nits!) i va fer mal temps. Vaig tornar a casa nostra físicament exhaust, però sorprès i perplex del que havia viscut. Em vénen algunes imatges a la memòria.

Record haver participat a un taller de mim com un alumne més. Record també, alguns noms i cares de persones amb les que vaig compartir converses de sobretaula, un seient d'autocar, unes mamballetes o un cafè, persones que aleshores no coneixia de res però que ara són actors o directors de reconegut prestigi; professors que ara treballen a la Universitat, a l'ESADIB o a la Conselleria d'Educació; companys ja jubilats i d'altres que ja han deixat aquesta curolla; i també uns altres que... encara hi són, que han estat sempre al peu del canó. Vaig presenciar un espectacle musical on els alumnes duïen un elaborat vestuari oriental i ballaven estu- pendament mentre cantaven en *play-back*. (I què?). Els va quedar genial. I en acabar -com va passar el dia abans- començaren un diàleg entre intèrprets i públic que es va allargar fins a la una de la matinada!

Naturalment, davant aquesta estranya combinació d'alumnes, professors i professionals del teatre, no

“Proposa un model d'activitat extraescolar clarament diferenciat dels eufemísticament anomenats Viatges d'estudis.”

hi havia mitjans de comunicació, això no formava part de cap mostra o concurs institucional ni crec que es va guanyar cap premi d'innovació educativa.

Anys després vaig tornar -ja com a professor de l'optativa Taller de Teatre a l'IES Son Rullan- i ho vaig fer amb continuïtat quasi ininterrompuda fins ara. Per què? Què aporten aquests encontres per a convertir-se en una cita obligada any rere any? Sens dubte, són una experiència educativa de gran magnitud, on de manera transversal tenint com a eix el món del teatre, s'aprèn, divertint-se¹.

Analitzem més detingudament, quines són en la meua modesta opinió les claus de la seva importància i del seu èxit:

1. El **format** dels Encontres, que malgrat hagi anat canviant amb el pas del temps, ha estat capaç de mantenir una proposta que combina allò formatiu amb allò lúdic, (amb un esforç econòmic per part dels estudiants molt assequible). Es parteix un horari **de feina** bàsic on hi ha espai per a cada cosa. I on es fomenta la interrelació de l'alumnat dels diferents centres, els moments de descans i de reencontre amb els companys propis... i on queda molt de marge per passar-ho bé. Proposa un model d'activitat extraescolar clarament diferenciat dels eufemísticament anomenats *Viatges d'estudis*.
2. La combinació entre **formació en tallers, assistència a representacions teatrals i participació** en diferents possibilitats d'actuació: presentació dels centres i presentació de tallers. A tot això s'hi hauria d'afegir el fet que els espectacles són realitzats pels mateixos alumnes d'alguns dels centres participants. Això implica:
 1. Que es recull el fruit d'una feina que ha durat tot el curs.
 2. Es mescla la condició d'intèrpret i d'espectador. La immersió en l'activitat teatral és total.

¹ No és l'altra cara del “*Deleitar aprovechando*” que deien els clàssics?

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

3. **L'aprenentatge** mitjançant tallers, que suposa per als alumnes apropar-se a una activitat teatral específica (de la improvisació a la dansa, del maquillatge al clown) amb un monitor especialista. Ja no és el "profe" de sempre, obrim espai. Tampoc els companys, no canvien el rol. Els *profes* també aprenen dels professionals.
4. **L'assistència a representacions** teatrals, que es converteix en una autèntica escola d'espectadors. No és gens fàcil. De les rialles del carrer es passa al silenci de la representació; d'una nit de poc dormir a una còmoda butaca a les fosques. Molts d'alumnes veuen aquests dies més teatre que en tota la seva vida. Els *profes* descobrim com s'ho fan els companys. A la sortida es valora l'espectacle.
5. **Els alumnes actuen, interpreten** en espais improvisats o en un escenari tradicional al qual molts pugen i trepitgen per primera vegada. En són protagonistes. Vencen com poden la vergonya, es lleven o es posen la màscara, es disfressen o despullen. Canten, ballen, fan comèdia. Al Teatre, les coses es fan.

*El temps servirà per
adonar-nos de la seva
magnitud. Només esper
que aquest
reconeixement no
arribi massa tard."*

6. **Escola de convivència.** Quan els alumnes arriben, coneixen només els companys de centre i, tot d'una, es dispersen pels tallers. El segon dia -quan acaba-, tot són abraçades, *sms*, trucades perdudes i llàgrimes de comiat. Sembla que la convivència ha funcionat. Que en són d'extraveritats aquests joves mallorquins, oi? O ha estat el fet teatral?... I l'organització de l'assumepte?
7. Aquesta convivència es fa en català. Per a alguns és un element clau, definidor, *sagrat*. Per a mi,

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

important. Principalment, perquè permet que els meus alumnes, majoritàriament castellanoparlants, s'apropin a la llengua catalana de manera natural a través de les seves relacions entre companys i lluny de l'àmbit acadèmic, vegin el català com a element d'integració i no d'exclusió, i com a vehicle transmissor de Cultura.

8. **El professorat interessat també es forma:** veient la feina que mostren els alumnes dels seus col·legues a les presentacions o als espectacles representats, participant o visitant els diferents tallers, compartint problemes i inquietuds en improvisades tertúlies. De vegades, en cursos específics. No és un guia ni un agent d'ordre ni un simple acompanyant (si bé, de vegades, hagi de fer de tot un poc). Quins altres espais o instàncies compleixen aquesta comesa devers els professors de teatre de Secundària?
9. Tot això no funcionaria sense una **organització eficaç i compromesa amb el projecte**, amb idees

clares però permeable a les crítiques i als suggeriments, que exigeix uns mínims de col·laboració, però assumeix la feina feixuga (de molta més durada que els dies de l'Encontre) i que la fa de franc perquè estima el teatre, creu en un projecte educatiu crític i innovador i sap que, organitzant aquest tipus d'activitats, fa país.

Per a mi és evident que la tasca realitzada de manera continuada durant aquests anys té un pes i una importància decisius en pro del Teatre de Mallorca², i per al desenvolupament d'un projecte pedagògic innovador i compromès amb el seu temps i la seva societat. El temps servirà per adonar-nos de la seva magnitud. Només esper que aquest reconeixement no arribi massa tard. □

Plaça 18
PUBLICITARIS & TÈXTILS

La millor selecció tèxtil
per a promocions en
serigrafia i brodats

971 660 422

www.pl18.com pl18@pl18.com

c/Des Rafalel, 10 · Polígon Son Noguera · Lluçmàjor

² Fonamentalment a l'àmbit educatiu; en la creació d'un públic, en un segon lloc; com a pedrera de futurs professionals, en tercer lloc, tot això entre diferents aspectes a considerar en l'anomenat Sistema Teatre.

Els alumnes de l'IES Baltasar Porcel d'Andratx visiten Artà

Pep Pizà,

professor d'ensenyament secundari de l'IES Baltasar Porcel

Per als que sentiu habitualment i espontàniament la llengua catalana pels passadissos del vostre centre en els canvis de classe o bé al pati durant el temps d'esplai, aquests paràgrafs no us aportaran gaire... La resta, si decidiu continuar llegint, potser arribareu a compartir amb mi unes conclusions semblants a les que vaig arribar ara fa un parell mallorquí de dies, quan em van demanar de fer aquest escrit i em vaig demanar "què té l'Encontre, que el fa tan especial?".

L'origen de la resposta a aquesta pregunta aparentment tan fàcil, l'hem d'anar a cercar als carrers d'Artà, un horabaixa d'abril de l'any passat... Jo acabava d'arribar a la vila que ens acolliria a mi, als meus alumnes de Taller de Teatre i a prop de cinc-cents bojos i boges més (entre alumnes, professors, organitzadors i monitors) durant dos dies dedicats únicament i exclusivament

a aquest llenguatge universal que és l'art dramàtic, en tots els seus vessants possibles... Després d'haver ubicat els meus alumnes, em vaig dedicar a observar-los des de la distància i hi va haver un fet que no em va passar per alt: la cara dels meus pupils expressava per una banda una il·lusió i una excitació, fruit del moment i de l'ambient que només els *Trenta-1* saben generar, però d'altra banda en les seves cares també hi havia una pinzellada de sorpresa... Alguns dels meus alumnes descobriren i confirmaren a gran escala, a Artà, que la llengua catalana pot ser el vehicle idoni per tractar temes diguem-ne *interessants*; és a dir, temes que *molen* i que, sobretot, no tenen absolutament res a veure amb cap matèria que es pugui temporitzar en dues o tres sessions setmanals durant cada trimestre al llarg del curs, no sé si m'explic... I de la conjunció d'aquesta il·lusió i d'aquesta sorpresa, en va néixer una mena de màgia que els

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

al·lots i les al·lotes que participaren en el XIX Encontre de Teatre en Català d'Artà importaren al nostre centre i que enguany s'ha traduït en una matrícula rècord per a un institut com el nostre, la qual es resumeix en la xifra de quaranta-sis alumnes matriculats a l'optativa Taller de Teatre (en català!) de 1r, 2n i 3r d'ESO i de no menys de quinze alumnes ben empenyats de 4t d'ESO, perquè se'ls ha negat, per decret, la possibilitat de fer aquesta optativa enguany!

“Tornant a l'experiència de l'any passat a Artà, al tercer trimestre els meus alumnes no eren els mateixos... Eren molt millors; l'Encontre els havia fet millors.”

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

Tornant a l'experiència de l'any passat a Artà, al tercer trimestre els meus alumnes no eren els mateixos... Eren molt millors; l'Encontre els havia fet millors. No hi va haver cap sessió de Taller de Teatre ni cap horabaixa de juny dedicat a l'assaig del muntatge de fi de curs en què no aparegués alguna referència a “Ar-tà”, i només el so d'aquestes dues síl·labes, pronunciades en tots els accents possibles amb què es pot modular la nostra llengua, servien per descongestionar aquells instants de tensió propis de les nostres classes i dels assajos que col·lateralment porten implícits cap a la fi de l'any acadèmic.

Enguany les dues síl·labes màgiques (“Ar-tà”) no s'han fet esperar. Durant la presentació de l'assignatura al mes de setembre, va ser la paraula més repetida després de “callau!” (el “callau!”, el deia jo i era necessari per posar una mica d'ordre entre els denou alumnes hipermotivats i sobreexcitats que han decidit fer Taller de Teatre a 3r d'ESO durant el curs 2008-09). Val a dir que les sensacions que tenc amb el grup d'enguany són força positives (tant o més que les que tenia l'any passat per aquestes dates). Crec que si el XIX Encontre va ser una bona experiència, el XX pot ser excepcional...

Repasant els paràgrafs que acab d'escriure no som capaç d'aclarir si he donat resposta a la pregunta inicial sobre què és el que fa que l'Encontre sigui tan especial. Vull dir que dubt sincerament que de la lectura d'aquest popurri d'impressions inconnexes, se'n pugui derivar cap reflexió mínimament seriosa... O potser sí. Això ho deix a les mans dels que hàgiu tengut paciència a bastament per continuar la vostra lectura fins aquí.

Ens veim a Artà! □

De què serveix l'Encontre de Teatre?

Joan Yago García,

ajudant de l'organització de l'Encontre de Teatre
i actualment estudia a l'Institut de Teatre de Barcelona

L'any passat, pocs minuts abans que arranqués la dinovena edició de l'Encontre, em trobava mig adormit a la cafeteria del teatre municipal d'Artà prenent-me el primer tallat del dia amb n'Albert Pou; amic, company i habitual de l'encontre. De cop va sortir la pregunta: Per què ho fem, tot això? Per què ens hem despertat tan prest? Què venim a fer aquí? Què venim a ensenyar? I els participants? Què aprenen els tres-cents adolescents que es desplacen fins aquí per passar-se dos dies fent aquestes coses tan estranyes? Com és que no es queden a casa? Hi vénen obligats? Hi vénen només a lligar? A passar el temps? O realment en trauran alguna cosa, d'aquesta experiència?

En altres paraules... De què serveix l'Encontre de Teatre? Mentre apuràvem el cafè i començaven a arribar els primers autocars plens d'al·lots, vàrem anar cercant una resposta, i al final vàrem arribar a una conclusió més o menys com aquesta:

Diguem que en cada un dels tallers que s'imparteixen s'hi apunta una mitjana de... no sé... dotze o tretze participants. Molt bé. És molt probable que, entre aquests tretze, n'hi hagi un -tal vegada dos- que ja arribi a Artà amb la ferma i clara convicció de voler dedicar la seva vida al teatre. Es tractarà, segurament, d'una persona constant i enèrgica. Algú que ja fa uns anys que assisteix a classes extraescolars de teatre en el seu centre, que participa en les funcions de final de curs, que s'ha apuntat a alguna de les escoles especialitzades o que,

fins i tot, forma part d'alguna companyia o grup amateur. Segurament serà algú que, ja als seus catorze anys, ha hagut d'aprendre a penjar un focus, a maquillar-se, a projectar la veu quan l'acústica del teatre és dolenta, a trepitjar l'escenari per la zona on la fusta no cruix, a convèncer els pares o els amics perquè els acompanyin a veure espectacles, a memoritzar textos llarguissims i, fins i tot, a no sortir un divendres perquè l'endemà té funció a les onze i ha quedat a les vuit per carregar la furgoneta.

Sé que pot semblar estrany, però ho juro: Aquests joves existeixen. A banda d'aquests un o dos alumnes que ja arriben a l'encontre amb la vocació clara, és molt possible que en cada taller n'hi hagi altres tres o quatre que practiquin una relació de tímid flirteig amb l'art dramàtic:

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

*“...persones despertes,
divertides, que gaudeixen
de fer riure els companys i
tenen una gran habilitat
imitant la veu dels
professors.”*

Es tractarà segurament de persones despertes, divertides, que gaudeixen de fer riure els companys i tenen una gran habilitat imitant la veu dels professors. Però que no gosarien mai entrar un dia a casa, deixar la motxilla a terra, seure al sofà i anunciar als seus pares que volen dedicar la seva vida al teatre. Al·lots que, probablement, han trepitjat algun escenari, han fet alguna funció extraescolar, però mai no s’han plantejat que allò que ells saben fer sigui tan seriós com el que fa un enginyer, tan necessari com el que fa un metge o tan atractiu com el que fa un futbolista. És clar que els agrada el teatre, per això han vingut. Però no tenen la disciplina, la confiança, el valor o la bogeria per llançar-se de cap a la cosa aquesta dels escenaris. Tal vegada necessiten algú que els doni una empenyeta.

En tercer lloc, és probable que hi trobem uns altres cinc alumnes que han vingut senzillament a passar-s’ho bé. Ells jugaran, suaran, ho donaran tot en els tallers i aplaudiran amb força el treball dels seus companys. Però, a diferència dels anteriors, ni tan sols es plantejaran si volen dedicar la seva vida a això. No ho necessiten, saben perfectament que no volen fer-ho. Saben perfectament que volen fer altres coses, i què? Molt millor!

Recordem, que la finalitat de l’encontre no és -ni crec que hagi de ser- la de formar nous actors, sinó la d’acostar la gent jove al teatre per mitjà d’un petit tast de tots i cada un dels elements que configuren el seu univers. I quin és, i ha estat sempre, l’element més important de l’univers teatral? El públic. És important oferir als participants

una educació introductòria a l’àmbit de la pràctica escènica. Però és molt més important educar un públic jove. De la mateixa manera que, no tots els joves a qui agrada el futbol o la música volen ser futbolistes o estrelles de rock, cal demostrar que el teatre no només és atractiu per als actors. Cal generar un públic teatral jove, actiu i heterodox que acudeixi de manera assídua i voluntària a les sales. Cal donar aire a aquesta endogàmia en què ens hem tancat a base de produir espectacles únicament adreçats a la pròpia *gent de teatre*. Però per aconseguir tot això, cal que algú faci la feina d’explicar als joves on són els teatres, què hi fan, què és el que més els pot interessar, i quins dies trobaran l’entrada més barata.

*“...i qui sap si per única,
haurà tingut l’oportunitat
de tenir una idea,
de treballar-la,
de desenvolupar-la i
d’acabar mostrant-la
a un públic.”*

Tenim, per tant, els participants que ja arriben a l’encontre sabent que volen fer teatre. Els que utilitzen l’encontre per decidir si volen, o no, fer teatre, i els que saben perfectament que no volen fer teatre, però en volen aprendre perquè els agrada. Què més? Doncs per últim, és molt probable que ens hi trobem una quarta categoria formada per un o dos participants que no tenen, no han tingut i possiblement mai no tornaran a tenir un contacte directe amb el món del teatre. Aquest participant de *quarta categoria*, arribarà a l’encontre sabent que és diferent a la resta i, per tant, no tardarà en deixar clar que ell no volia venir, ni fer tallers, ni fer l’optativa de teatre a l’institut, que l’han obligat, que ell de tot això passa, que no li agrada, que és ridícul, que no vol, que no.

Probablement, aquest participant de quarta categoria no serà una persona acostumada al joc, al grup, a la participació. No creurà que cap de les seves idees pugui interessar a algú. Probablement sentirà una total indiferència cap a la idea de *Projecte* i una mandra absoluta cap al concepte d'*Assaig*. Probablement s'haurà avorrit soberanament en totes les funcions escolars que l'han obligat a veure. Ni públic ni intèrpret, res. No voldrà saber res del teatre. I el que és pitjor, tindrà claríssim que el teatre tampoc no vol saber res d'ell.

Molt bé, doncs aquest participant de quarta categoria tindrà la sort i la sorpresa de ser la persona per la qual l'encontre haurà significat una experiència real, útil i sincerament inoblidable. Perquè per primera vegada, i qui sap si per única, haurà tingut l'oportunitat de tenir una idea, de treballar-la, de desenvolupar-la i d'acabar mostrant-la a un públic. Haurà tingut el plaer d'assistir a la materialització de la seva idea. Haurà vist que el seu pensament pot esdevenir alguna cosa; alguna cosa que, a més, pot interessar els seus iguals. Haurà trepitjat, encara que només sigui un cop, un autèntic escenari. Haurà estat escoltat, vist, rigut i poderosament aplaudit. Haurà tingut, en definitiva, la valuós-sima oportunitat de dir i de fer alguna cosa. I descobrirà, per si sol, el plaer que això significa.

L'encontre serveix, per tant, de la manera en què cada participant aprengui a utilitzar-lo. Per a alguns serà un lloc on reafirmar la seva vocació, per a altres

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

un lloc on fer-se preguntes. Per a alguns només serà divertit i a d'altres, els suposarà una experiència única a la vida. Però, al final dels dos dies tots tornaran a l'autocar abatuts i excitats, afònics i farts d'aplaudir. Amb el cap ple d'imatges i idees. I amb l'esperança de poder tornar l'any que ve. □

Pot ser que simplement fos el meu destí, pot ser...

Noé Dènia,
actor

Era l'any 99, quan entre unes ombres em vaig plantar al lloc que des de feia mesos tenia marcat. Sense saber-ho, aquells cinc segons d'obscuritat donarien un nou rumb a la meua vida. Si la meua gola hagués estat suficientment ampla, o el meu cor suficientment petit, sense dubtar-ho, aquest hagués sortit per la meua boca. Era una nova sensació fins al moment. Potser fossin els nervis d'una nova experiència, pot ser que fos el desert que anys més endavant vaig identificar com "el cruce", pot ser que simplement fos el meu destí, pot ser... era igual, perquè s'encenien els focus i ja no hi havia marxa enrere, emprenia un viatge sense tornada; interpretava el meu primer paper.

Això és el que més o menys, després de nou anys, record haver sentit quan vaig interpretar el meu primer personatge de teatre en la XI Trobada de Teatre a Muro. Avui, recordant això, puc constatar que aquell viatge encara segueix el seu curs. Després de Muro, va arribar una formació a l'escola de Leona Di Marco i una posterior professionalització a Barcelona. Però aquesta no és la història que m'agradaria explicar; la d'un actor més que es dedica al difícil món de la interpretació, no. M'estim més explicar com un adolescent troba la seva vocació i decideix abordar el seu futur sobre un escenari.

"Ells han aconseguit obrir les portes de la vocació a alguns com jo i no vull deixar escapar aquesta oportunitat per agrair-los-ho."

Silenci, els focus ens il·luminen. Era increïble la quantitat de sensacions que vaig poder acumular. Escoltava les meves companyes parlar, ja que encara no tenia consciència del que era declamar, i recordo tenir aguditzats tots els meus sentits al màxim. Percebia el públic, els companys que estaven entre cametes, els focus, el director, etc., fins que va arribar el moment de la meua rèplica. Per sort, i això ho dic amb la convicció més absoluta, la meua primera intervenció destapava el to còmic d'aquella escena. No m'ho podia creure, estava fent riure unes dues-centes persones de la meua mateixa edat. Jo, un simple jove més, era capaç de despertar una riallada a la gent. No vaig necessitar aquella escena per dir-me: -Noé, això t'ha atrapat per a tota la vida.

Al llarg d'aquests anys he conegut companys de professió que no recorden un dia en concret on varen decidir ser actors (si és que això es pot decidir). Jo per sort o per desgràcia, sí, i això em fa ocupar un espai dins d'aquesta revista i em permet agrair a l'Associació Trenta-1 tota la feina que ha fet i que farà. Ells han aconseguit obrir les portes de la vocació a alguns com jo i no vull deixar escapar aquesta oportunitat per agrair-los-ho. En la seva recerca de dur públic jove cap als teatres (que tanta falta fa), n'han deixat alguns allà per sempre. Si d'un miler d'alumnes que han passat per la vintena de trobades, una desena han trobat la seva vocació, els nombres quadren i si a algú no li quadren aquests nombres, el convido a assistir a la XX Trobada que se celebrarà a Artà enguany.

Avui torno a estar en un moment de "cruce" però no com del que he parlat al principi (aquells segons on entres dintre del teu personatge o el personatge entra dintre teu, o com es vulgui dir ja que amb això sol haver-hi debat), avui torn a casa, a Mallorca, d'un viatge professional extraordinari, i el fet de poder participar com a professor al mateix lloc on vaig descobrir la meua professió, m'enorgulleix i m'anima a seguir en aquesta complicada professió. □

Trobada de teatre

Antònia Santandreu,

professora d'ensenyament secundari de l'IES Berenguer d'Anoia

És una trobada on es troben moltes coses que no pots trobar a altres indrets ni en altres moments, troballes que ensenyen a trobar la part important de la vida, a trobar-li el gust, a treure el que tenim a dins (i sempre es troba) i compartir-ho amb tothom; trobada experimental i lúdica que mostra un camí per seguir, o no, però que sempre deixa petjada: quan un és gran aquestes experiències són les que troba en els seus records de l'institut.

Trobam un lloc i un temps perquè alumnat i professorat de les Illes Balears ens coneguem i ens facem amics; intercanviam experiències, aprenem tècniques de maquillatge, d'interpretació, dramatització, de textos, psicomotricitat, vestuari... innovacions en la posada en escena de les obres; maneres d'inventar; desenvolupam l'esperit crític i artístic...

Sense deixar de banda la gran *troballa* dels amics i amigues; establim llaços d'amistat i col·laboracions entre alumnat i professorat que es reforcen un any rere l'altre.

Tampoc no volem deixar d'esmentar el foment de la llengua catalana que *trobam* tant aquests dies com abans en preparar-ho i després en parlar-ne, de tot allò que hem *trobat*.

Aprenem, interpretam, feim cursets, menjam i dormim junts, cantam, ballam i reïm, ens ho passam molt bé. Són dos dies intensius que regeneren l'esperit i donen ales als cossos.

Ho trobau poc?

Creim que la *trobada* de teatre ha de continuar, i per molts d'anys, perquè és totalment necessari *trobar* una sortida per a les emocions, la creativitat, les innovacions, les amistats i un llarg etc. a secundària, i això farà 20 anys que ho *trobam* a la *trobada de teatre*.

O era ENCONTRE ? Oh!

Bé. Ens *trobam* a Artà! □

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

Simulacre teatral empresarial

Yolanda Bauzá de Vez,
professora d'Economia de l'IES Capdepera

Introducció

Les empreses, per llei, a banda de dedicar-se al seu propi negoci, han de dur a terme altres tipus de tasques, tals com dur registres dels documents i materials que entren i surten. Això comporta que l'administració empresarial sigui una àrea de gran importància per a aquestes. Així, les diferents empreses necessiten cada vegada més personal ben preparat per dur a terme aquest tipus de feina. D'altra banda, encara que l'alumne no s'acabi dedicant a una feina d'aquesta classe, el coneixement bàsic d'aquestes activitats de gestió, és útil de cara a la gran varietat d'aspectes de la vida adulta.

Descripció de l'activitat

Es tracta de realitzar esquetxos de 5 o 10 minuts de duració màxima, simulant diferents activitats de gestió de documents que es poden realitzar a una empresa o que estan relacionades amb l'activitat empresarial, com poden ser: realitzar una comanda, fer una entrega de material amb l'albarà corresponent, realitzar factures, fer pagaments de material amb xecs o pagarés, etc.

Es formaran diferents grups, cada grup haurà de realitzar un esquetx. Per fer el simulacre hauran de caracteritzar-se de la manera adequada segons el paper que els toqui desenvolupar. Per exemple, en el cas que el missatger hagi de dur una comanda a una empresa, l'alumne haurà de venir vestit de missatger i amb una caixa de cartró que simuli la comanda.

Durant el simulacre dels alumnes el professor o la professora anirà afegint elements imprevistos a l'actuació, elements amb què ens podem trobar a la vida real, com per exemple que una empresa es vulgui quedar amb el material que ha comanat sense signar l'albarà. Els alumnes no tendran coneixement d'aquesta part de l'actuació.

Àmbit de l'activitat

Aquesta activitat es realitzarà amb alumnes de 3r d'ESO a l'assignatura optativa de gestió administrativa.

Objectius

- Conèixer d'una manera pràctica el funcionament general d'una empresa, els elements que hi intervenen i les relacions que s'hi estableixen.
- Fer conscients els alumnes de les activitats reals que es realitzen a les empreses.
- Estimular la imaginació davant situacions imprevistes.
- Afermar els coneixements teòrics.
- Treballar en grups la matèria vista a classe.

Temporització

Com que amb aquesta assignatura el que es fa és introduir l'alumne en els coneixements bàsics d'una empresa, l'activitat no es podrà realitzar fins al tercer trimestre del curs, quan ja s'hagin explicat els documents i relacions internes d'una empresa de forma teòrica.

A l'assignatura de gestió administrativa tenim dues hores setmanals de classe. Cada setmana durant tot el tercer trimestre del curs, un grup d'alumnes exposarà el simulacre teatral als seus companys.

Avaluació

A moltes empreses s'ha de fer feina en grup, mitjançant aquesta activitat els alumnes han de demostrar la seva capacitat de fer feina en grup, entre d'altres coses. Es valorarà:

- Saber emplenar els documents administratius de manera correcta.
- Actitud positiva davant l'activitat, l'esforç per caracteritzar l'activitat.
- Capacitat d'improvisació.
- Saber fer feina en grup

Encontres de teatre en català a l'ensenyament secundari

Joana Maria Romaguera,
professora d'ensenyament secundari de l'IES Joan Maria Thomàs

OBRES REPRESENTADES

I Encontre:

Lluc, 27 i 28 d'abril de 1990

- * Grup Xicarandana, IB Guillem Sagrera (Palma), amb *Exercicis d'Estil*, de Raymon Quenau. Direcció: Joan Lacomba
- * Grup Caràtula, IB Berenguer d'Anoia (Inca), amb *La Pau (retorna a Atenes)*, de Rodolf Sirera. Direcció: Francesca Company
- * Grup Alba, IB Madina Mayurqa (Palma), amb *Aigües encantades* de Josep Puig i Ferrater. Direcció: Magdalena Serra

II Encontre:

La Porciúncula, 2, 3 i 4 de maig de 1991

- * Grup Insubmisos, IB Berenguer d'Anoia (Inca), amb *Potser ja no som humans*, de Miquel Àngel Rayó. Direcció: Insubmisos
- * Grup Xicarandana, IB Guillem Sagrera (Palma), amb *Arnau*, de Rodolf Sirera. Direcció: Joan Lacomba
- * Grup Alba, IB Madina Mayurqa (Palma), amb *És a les fosques quan més lluen les estrelles*, de Gabriel Perelló. Direcció: Magdalena Serra
- * Grup Caràtula, IB Berenguer d'Anoia (Inca), amb *Terra baixa*, d'Àngel Guimerà. Direcció: Francesca Company
- * Grup Almogàvers, IB Guillem Colom (Sóller), amb *Tirant lo Blanc o qui mana a Can Ribot*, adaptació lliure de la comèdia de Joan Sales. Direcció: Jaume Marcé

III Encontre:

La Porciúncula, 14, 15 i 16 de maig de 1992

- * Grup Xicarandana de l'IB Guillem Sagrera (Palma) amb *Elsa Schneider*, de Sergi Belbel. Direcció: Joan Lacomba
- * Grup Xicarandana de l'IB Guillem Sagrera (Palma) amb *El Papa i la bruixa*, de Dario Fo. Direcció: Joan Lacomba i Joan Carles Alzamora
- * Grup de l'IB Guillem Colom (Sóller) amb *Entremesos*, de Llorenç Moyà (El frare i el pescador, El moliner banyut). Direcció: Antoni Nigorra
- * Grup Bambolina de l'IB Berenguer d'Anoia (Inca) amb *Allò del color del blat*, adaptació d'Andreu Caballero (membre del grup) d'*El Petit Príncep*, d'Antoine de Saint-Exupéry.
- * Grup Alba, IB Madina Mayurqa (Palma) amb *Pluja negra*, del mateix grup. Direcció: Antoni Homar (component del grup)
- * Grup de teatre de la Porciúncula (Palma), amb *Miles Gloriosus*, de Plaute. Direcció: Antònia Mulet

IV Encontre:

Muro, 20, 21 i 22 de maig de 1993

- * Grup La Bogeria dels Sentits de l'IB Ramon Llull (Palma) amb *L'amor en temps de reclutament*, de G. Farquahr. Direcció: Lluís Colom
- * Grup Amunteló de l'IB Berenguer d'Anoia (Inca) amb *Interferències* (Els contes encrisi). Escrita i dirigida per Eduvigis Torres (integrant del grup)
- * Grup Xicarandana de l'IB Guillem Sagrera (Palma) amb *Tècnica de cambra*, de Manuel de Pedrolo. Direcció: Joan Lacomba
- * Grup Alba de l'IB Madina Mayurqa (Palma) amb *Torna-la a tocar, Sam*, de Woody Allen. Direcció: Magdalena Serra

V Encontre:

Muro, 12, 13 i 14 de maig de 1994

- * Grup del Col·legi Pius XII (Palma) amb *El teatre còmic*, de Carlo Goldoni. Direcció: Pere Mascaró
- * Grup de l'IB Son Rul·lan (Palma) amb *Mínim, Mal Show*, de S. Belbel i M. Górriz. Direcció: Joan Arrom
- * Grup de l'IB Guillem Sagrera (Palma) amb *Un bagul groc per a Nofre Taylor*, d'Alexandre Ballester. Direcció: Joan Lacomba
- * Grup de l'IB Mossèn Alcover (Manacor) amb *Somni d'una nit d'estiu*, de Shakespeare. Direcció: F. Gomila

VI Encontre:

Muro, 3, 4 i 5 de maig de 1995

- * Cucorba, amb *En Toni mig-dimoni*, adaptació de Francesc Aguiló, basada en les rondalles d'A. M. Alcover.
- * Grup Balabiro-balabero, del Col·legi Pius XII (Palma) amb *Entorn a Romeo i Julieta*, adaptació d' E. Font i P. J. Mascaró. Direcció: Pere J. Mascaró
- * Grup Treblinka VII, de l'IB Madina Mayurqa (Palma) amb *El verí del teatre*, de R. Sirera. Direcció: Magdalena Serra
- * Grup de l'IB Joan M. Thomàs (Palma) amb *Miles Gloriosus*, de Plaute. Direcció: Joan Gelabert
- * Grup Xicarandana, de l'IB Guillem Sagrera (Palma) amb *Jocs*, adaptació de textos de Mercè Sala i Quim Monzó. Direcció: Joan Lacomba i Joan Lluís Llinàs

VII Encontre:

Muro, 3, 4 i 5 de maig de 1996

- * Grup del Col·legi Pius XII (Palma) amb *Balles?*, de S. Belbel i J. Sanchis Finisterra. Direcció: Pere J. Mascaró
- * Grup El teatre de les estacions 95-96, de l'IES Ses Estacions (Palma) amb *Elles, és a dir, nosaltres*, d'autors diversos. Direcció: Francesca Company
- * Grup del CIDE (Palma) amb *Pel teu bé!*, de diversos autors. Direcció: Josep Ramon Cerdà
- * Grup Dagoll-Dagom, de l'IES Francesc de B. Moll (Palma) amb *El prometatge d'A. Txèkhov i Historietes*. Direcció: Joan M. Pérez
- * Grup Xicarandana, de l'IES Guillem Sagrera (Palma) amb *Diumenge*, de M. Deutsch. Direcció: Joan Lacomba i Joan Lluís Llinàs

VIII Encontre:

Muro, 24 i 25 d'abril de 1997

- * Grup del Col·legi Pius XII, Escola de Teatre de Santa Mònica (Palma) amb *Somni d'un segle d'or*. Direcció: Pere J. Mascaró
- * Grup del Col·legi CIDE (Palma) amb *Homes* (escenes), de Sergi Belbel. Direcció: Pep R. Cerdà
- * Grup de l'IES Antoni Maura (Palma) amb *L'estat de les coses*. Direcció: Juan Vicente Pérez
- * Grup de l'IES Calvià amb *No puc viure sense tu* (escenes), de diversos autors. Direcció: Catalina Pont i Xesca Cabot
- * Grup de l'IES Santa Maria (Eivissa) amb *Carícies*, de Sergi Belbel. Direcció: Caterina Cifre
- * Grup de l'IES Santa Margalida amb *Morir*, de Sergi Belbel. Direcció: Pep R. Cerdà i Biel Gamundí
- * Grup de l'IES Joan M. Thomàs (Palma) amb *Música i poesia*. Direcció: Joan Gelabert
- * Grup de l'IES Francisc de B. Moll (Palma) amb *Supertot*, de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: A. Segura
- * Grup de l'IES Guillem Sagrera (Palma) amb *De quin color és la mort*, de diversos autors. Direcció: Joan Lacomba i Joan Lluís Llinàs

IX Encontre:

Muro, 28 i 29 d'abril de 1998

- * Grup Xicarandana de l'IES Guillem Sagrera (Palma) amb *La comèdia de l'olla*, de Plaute. Direcció: Joan Lacomba i Joan Lluís Llinàs
- * Grup Fatitat Teatre de l'IES Berenguer d'Anoia (Inca) amb *El retorn d'Ulisses*, de Llorenç Moyà. Direcció: Andreu Caballero
- * Grup de l'IES Antoni Maura (Palma) amb *Una història amb minúscules*, de J. V. Pérez. Direcció: Juan Vicente Pérez
- * Grup de l'IES Calvià (Calvià) amb *Això fa por*, de diversos autors. Direcció: Catalina Pont i Francesca Cabot
- * Grup de l'IES Joan M. Thomàs (Palma) amb *Jo bé, i vostè?*, de diversos autors. Direcció: Joan Gelabert
- * Grup de l'IES Madina Mayurqa (Palma) amb *La pela és la pela*, de diversos autors. Direcció: Magdalena Serra
- * Grup de l'IES Son Pacs (Palma) amb *Milk i Dejà vu* (curtmetratges). Direcció: Joan Bover

X Encontre:

Muro, 28 i 29 d'abril de 1999

- * Grup del Col·legi Pius XII (Palma) amb *Personatge o actor*. Direcció: Pere Mascaró
- * Grup de l'Escola d'Art Dramàtic Santa Mònica (Palma) amb *X-Elles*, de diversos autors
- * Grup de l'Escola d'Art (Palma) amb *Missatges*, de diversos autors. Direcció: Pep R. Cerdà
- * Grup de l'IES Son Pacs (Palma) amb *Anís* (curtmetratge). Direcció: Margalida Sampol
- * Grup de l'IES Isidor Macabich (Eivissa) amb *Terra baixa*, d'Àngel Guimerà. Direcció: Margalida Lledó
- * Grup de l'IES Calvià (Calvià) amb *Història d'un parc*. Direcció: Catalina Pont i Xesca Cabot
- * Grup Xicarandana de l'IES Guillem Sagrera (Palma) amb *Sota l'ombra de la parra...* Direcció: Joan Lacomba i Joan Lluís Llinàs
- * Grup de l'IES Antoni Maura (Palma) amb *Nike air*. Direcció: Juan Vicente Pérez
- * Grup de l'IES Joan Alcover (Palma) amb *Conte popular i El rei presumit*. Direcció: Josep Gorrias
- * Grup de l'IES Llorenç Garcias (Artà) amb *Homes*, de diversos autors. Direcció: Aina M. Peña
- * Grup Madines de l'IES Madina Mayurqa (Palma) amb *Quina nit!*
- * Grup de l'IES Ses Estacions (Palma) amb *Paper de diari i Jo vull ser gran*. Direcció: Marina Carreras

XI Encontre:

Muro, 18 i 19 d'abril de 2000

- * Grup Xicarandana de l'IES Guillem Sagrera (Palma) amb *L'Esquilada* de Menandre. Direcció: Joan Lacomba i Joan Lluís Llinàs
- * Grup 1 de l'IES Santa Maria (Eivissa) amb *Subway Soterrani* de Bernat Joan i Marí. Direcció: Neus Riera
- * Grup de l'escola d'art dramàtic Santa Mònica (Palma) amb *Teatre i Prou* (selecció d'escenes de creació pròpia). Direcció: Pere J. Mascaró
- * Grup Pim-Pam-Pum de l'IES Calvià (Calvià) amb *Ulls cecs*, de Juli C. Moltó. Direcció: Juli C. Moltó
- * Grup de l'IES Calvià (Calvià) amb *Visca la dona treballadora*, de Xesca Cabot. Direcció: Xesca Cabot
- * Grup de l'IES Alcúdia (Alcúdia) amb *Fútil i físic*, de diversos autors. Direcció: Pep R. Cerdà i Jesús Martínez
- * Grup Frígola de l'IES Isidor Macabich (Eivissa) amb *Somni d'una nit de Sant Joan*, de W. Shakespeare. Direcció Margalida Lledó
- * Grup de l'IES Antoni Maura (Palma) amb *Tot per a nins i nines*, de diversos autors. Direcció: Juan Vicente Pérez
- * Grup de l'IES Can Peu Blanc (Sa Pobla) amb *Supersticions*, de diversos autors. Direcció: Bel Serra
- * Grup de l'IES Madina Mayurqa (Palma) amb *La iniciació*, de creació pròpia. Direcció: Bava
- * Grup de l'IES Joan Alcover (Palma) amb *Sopa de ràdio*, de diversos autors. Direcció: Josepa Gorrias
- * Grup 2 de l'IES Santa Maria (Eivissa) amb *El cavall de broma*. Direcció: Maria Borràs

XII Encontre:

Muro, 9, 10 i 11 d'abril de 2001

- * Grup de l'IES sa Blanca Dona i Santa Maria (Eivissa) amb *Antaviana* i *Generació Virtual*. Direcció: Esperança Marí i Bernat Joan
- * Grup de l'IES Berenguer d'Anoia (Inca) amb *Matx d'improvisació*. Direcció: Pep Ramon Cerdà
- * Grup del Col·legi Pius XII (Palma) amb *Malalts d'amor*. www.parell.es. Direcció: Pere J. Mascaró
- * Grup Bava de l'IES Madina Mayurqa (Palma) amb *Cel·la*. Direcció: Bava

XIII Encontre:

Muro, 25, 26 i 27 de març de 2002

- * Grup de l'IES Isidor Macabich (Eivissa) amb *El malalt imaginari* de Molière. Direcció: Margalida Lledó
- * Grup de Teatre Jove de Bunyola amb *Somni d'una nit d'estiu* de Shakespeare. Direcció: Sebastià Frontera
- * Grup Xicarandana de l'IES Guillem Sagrera (Palma) amb *Croades paral·leles* de Michel Azama i Joan Lacomba. Direcció: Joan Lacomba
- * Grup Bava (Palma) amb *Calidoscopi*. Direcció: Bava

XIV Encontre:

Muro, 14, 15 i 16 d'abril de 2003

- * Grup de l'IES Santa Eulària de l'Hospitalet (Eivissa) amb *Electra*
- * Grup de l'IES Joan Alcover (Palma) amb *El jardí del senyor Ric*
- * Grup de l'IES Quartó de Portmany (Eivissa) amb *Multituds*
- * Grup de l'IES Guillem Sagrera (Palma) amb *Relacions*
- * Grup del Col·legi Santa Mònica i Pius XII (Palma) amb *Parc XX*

XV Encontre:

Artà, 5 i 6 d'abril de 2004

- * Grup de l'IES Joan M. Thomàs (Palma) amb *La fàbrica*, homenatge a Miquel Martí i Pol. Direcció i adaptació: Joan Gelabert
- * Grup del Col·legi Santa Mònica (Palma) amb *Blanc o Negre*. Direcció: Pere J. Mascaró
- * Grup Xicarandana amb *Molta merda!* Direcció: Joan Lacomba i Xesca Cabot

XVI Encontre:**Artà, 21 i 22 de març de 2005**

- * Grup de l'IES Berenguer d'Anoia (Inca) amb *Història(es)*
- * Grup de l'IES Josep Sureda i Blanes (Palma) amb *Invitació a Mauthausen*
- * Grup de l'IES Son Rul·lan (Palma) amb *El viatge*
- * Grup de l'IES Llorenç Garcias i Font (Artà) amb *Cine*. Direcció: Ramon Ginard

XVII Encontre:**Artà, 10 i 11 d'abril de 2006**

- * Grup de Teatre Sant Salvador (Artà) amb *Salvatges cors* de Miquel Mestre Genovart. Direcció: Jaume Alzamora Riera
- * Grup del Col·legi Pius XII (Palma) amb *Malalts d'amor*, a partir de textos de diversos autors. Direcció: Pere J. Mascaró

XVIII Encontre:**Artà, 2 i 3 d'abril de 2007**

- * Grup del CIDE (Palma) amb *Ai, homes!-Criatures*, a partir de textos de diversos Autors. Direcció: Maria del Mar Verd
- * Grup del Col·legi Santa Mònica (Palma) amb *T'ho diré amb cançons*, a partir de textos de diversos autors. Direcció: Pere J. Mascaró
- * Grup de l'IES Xarc (Eivissa) amb *La pela és la pela* de Magdalena Serra. Direcció: Vicent Dasí

XIX Encontre:**Artà, 17 i 18 de març de 2008**

- * Grup del Col·legi Pius XII (Palma) amb *En pau de guerra*, a partir de textos de diversos autors. Direcció: Pere J. Mascaró
- * Terratrèmol amb *El circ de la lluna*. Direcció i creació pròpies

XX Encontre:**Artà, 6 i 7 d'abril de 2009**

- * Grup del col·legi Sant Salvador d'Artà amb *El dia més feliç*, de Bernat Mayol i alumnes de 3r i 4t d'ESO. Direcció: Bernat Mayol

Esquetxos:

- * Grup de l'IES Balàfia (Sant Llorenç de Balàfia, Eivissa) amb *Romeu i Julieta* (versió clown). Direcció: Honorat
- * Grup Es Rebrot del col·legi Sant Bonaventura de Lluçmajor amb *Monòlegs? Nooooo, gràcies!* Direcció: Joana Maria Llinàs
- * Grup de l'IES Madina Mayurqa (Palma) amb *Súper fort... saps?* (creació col·lectiva del grup). Direcció: Magdalena Serra
- * Grup de l'Escola Municipal de Teatre de Palma amb *William* (creació col·lectiva del grup). Direcció: Ramon Ginard □

Les fotos de l'article han estat cedides per l'Associació Trenta-1

BIEL CALDENTY, TESTIMONI PRIVILEGIAT DEL FÒRUM SOCIAL MUNDIAL 2009

Montserrat Nadal,
professor d'ensenyament secundari i membre de l'STEI-i

Biel Caldentey, secretari general de l'STEI-i, participà el passat mes de gener al Fòrum Social Mundial que es va celebrar a la ciutat de Belém do Pará, al Brasil. També va prendre part en el Fòrum Social de Mallorca, que es va celebrar a Palma el passat mes de març, en una taula rodona sobre educació. Hem parlat amb ell d'aquestes dues trobades i de la necessitat, més urgent que mai, de noves veus que qüestionin un sistema econòmic que condemna gran part de la humanitat a haver de malviure amb allò que sobra a un nombre cada vegada més petit de privilegiats.

Parlem en primer lloc del que és el Fòrum Social Mundial i dels seus orígens. En quines circumstàncies va néixer?

El Fòrum Social Mundial va néixer l'any 2001 a la ciutat brasilera de Porto Alegre. Va sorgir a iniciativa de vuit ONG, la majoria d'elles brasileres, tot i que n'hi havia d'altres d'àmbit internacional com ATTAC, com a alternativa a la reunió que els països més rics del planeta fan cada any a la ciutat de Davos.

Cal tenir en compte, també, una altra condició que explica l'origen del Fòrum en aquest lloc del planeta, ja que el continent americà havia començat a ser el camp d'aplicació de les polítiques neoliberals més dures, amb el desmantellament i la privatització de les més importants empreses estatals.

“...una major acumulació de la riquesa en molt poques mans i un increment cada cop més elevat de la corrupció administrativa.”

Amèrica Llatina s'havia convertit en un laboratori d'aquestes pràctiques tan lesives per als serveis públics?

Sí, sense cap dubte. L'estat havia estat reduït a la seva més mínima expressió, havien començat a

entrevista a ...

esclatar diverses crisis financeres, com el “corralito” argentí, i a més ens trobàvem amb la següent paradoxa: per una banda, un gran endeutament públic però també una major acumulació de la riquesa en molt poques mans i un increment cada cop més elevat de la corrupció administrativa. Davant aquesta situació, apareix la resposta de les organitzacions representatives del teixit social d'aquests països que volen lluitar contra l'hegemonia del discurs neoliberal i de les seves falsedats.

Quines condicions es varen donar perquè la primera cimera del Fòrum Social Mundial es fes a la ciutat de Porto Alegre?

Porto Alegre era aleshores una ciutat en què governava una coalició de partits d'esquerres, liderada pel Partit dels Treballadors. Feia un temps que des del seu ajuntament s'aplicaven mesures que anaven en la línia d'aconseguir una democràcia més participativa, on es fomentava la implicació de la ciutadania en la gestió del municipi i en el disseny dels pressupostos de la ciutat, per exemple. Va ser dins aquesta nova manera de governar i d'entendre la tasca política on es donaren les condicions que feren possible una primera cimera mundial de tots aquells moviments socials que creien que un altre món era possible, sense injustícies ni exclosos.

Quins eren els principis més importants en què s'havia de basar qualsevol cimera d'aquest caire?

Totes aquestes qüestions es recolliren a la “Carta de principis del Fòrum Social Mundial” signada a Porto Alegre. En ella hi apareixen les principals propostes que qualsevol trobada ha de garantir: el Fòrum és un espai obert de trobada per a l'aprofundiment i per a la reflexió, el debat democràtic d'idees, per a la formulació de propostes de les entitats i dels moviments de la societat civil que s'oposen al neoliberalisme i al domini del món per part del capital. També es diu que el Fòrum Social Mundial de Porto Alegre va ser un esdeveniment localitzat en el temps i en l'espai. A partir de llavors, amb la certesa del que allí es va proclamar en afirmar que “*Un altre món és possible*”, aquest es torna un procés permanent de recerca i de construcció d'alternatives que facin possible l'enderroc d'un sistema econòmic que malmet les persones i el medi ambient.

En aquests moments tot el món es troba sota els efectes d'una crisi que sembla arribar a tots els llocs del planeta. Ha estat present aquesta sensació a la cimera d'enguany?

La veritat és que crec que hem de ser molt conscients que els països “perifèrics”, per no usar el terme “pobres”, ja tenen i pateixen una crisi estructural, hi viuen immersos des de fa molts anys. Ells paguen els excessos i el luxe dels països del Nord. Per tant, tot i que pugui sonar molt fort això que diré, pens que aquesta nova crisi no els aporta res de nou, no els ha suposat res diferent perquè ja la duen aferrada a la seva pell des de fa moltes dècades.

“...els Estats Units d'Amèrica, a pesar del tarannà del seu president de torn, representen per als països empobrits la potència militar imperialista del sistema capitalista internacional.”

entrevista a ...

I l'efecte Obama, ha estat present en cap moment al llarg del Fòrum? La seva arribada a la Casa Blanca ha suposat alguna esperança per als països empobrits?

Hem de tenir en compte que els Estats Units d'Amèrica, a pesar del tarannà del seu president de torn, representen per als països empobrits la potència militar imperialista del sistema capitalista internacional. Si bé és cert que l'arribada d'Obama havia despertat algunes expectatives de canvi i de millora de les relacions entre la potència del nord i els països del Sud. Malgrat això, poques setmanes abans del Fòrum es va produir el setge israelià a la franja de Gaza i per part de la diplomàcia internacional s'esperava alguna cosa més que el silenci i l'actitud "contemplativa" que el successor de Bush va demostrar en tot aquest afer.

Quins eren els grans objectius de la cimera d'enguany a Belém do Pará?

Per citar-ne uns quants, entre molts d'altres, esmentaria els següents:

- Per la construcció d'un món de pau, justícia, ètica i respecte per les diferents espiritualitats, lliure d'armes, especialment de les nuclears.
- Per l'alliberament del món del domini del capital, de les multinacionals, de la dominació imperialista patriarcal, colonial i neocolonial i dels sistemes desiguals de comerç, amb la condonació del deute dels països empobrits.
- Per l'accés universal i sostenible als béns comuns de la humanitat i de la natura, per la preservació del nostre planeta i dels seus recursos, especialment de l'aigua, de les selves i de les fonts renovables d'energia.
- Per la democratització i la descolonització del coneixement, de la cultura i de la comunicació, per l'articulació d'un sistema compartit de coneixements i sabers.
- Per la dignitat, la diversitat, la garantia d'igualtat de gènere, raça, ètnia, orientació sexual, i per l'eliminació de totes les formes de discriminació i de castes.

- Per la construcció d'un ordre mundial basat en la sobirania, en l'autodeterminació i en els drets dels pobles, incloses les minories i els immigrants.
- Per la construcció d'una economia basada en tots els pobles, democratitzada, emancipadora, sostenible i solidària, amb comerç ètic i just.

Una de les seccions en la qual vares participar va ser en el Fòrum Social d'Educació. Quines qüestions s'hi varen tractar?

Aquesta vegada el Fòrum Social d'Educació va servir per fer molt més visibles els moviments indigenistes d'Amèrica Llatina. Hem de tenir en compte que el Fòrum es feia a Belém, a l'estat de Pará, que és una zona de la ribera del riu Amazones i la presència de representants de les cultures indígenes de la zona va ser molt nombrosa. A les sessions de feina que s'hi varen fer es va tractar el paper d'aquestes cultures, la seva presència en el sistema educatiu, l'aportació de la seva manera d'entendre el món i de relacionar-se amb la natura. En tot moment es va afirmar la necessitat d'una educació per la sostenibilitat, molt lligada al territori.

“...fer veure a la majoria de ciutadans que democràcia i mercat són dos conceptes que no poden conviure junts, ja que el segon és la negació de l'altre.”

Una de les sessions va estar dedicada al Dia Pan-Amazònic. He comentat abans que Belém es troba molt a prop de l'acabament del riu Amazones i, per aquest motiu, era el lloc idoni d'aproximació dels pobles indígenes en la seva lluita per una Amazònia democràtica, sostenible i solidària. En aquell recinte universitari s'havien muntat un gran nombre de carpes, paradetes, llocs on tant els moviments socials, els sindicats, les cooperatives com les associacions de pobles indígenes donaven a conèixer la seva cultura i la seva realitat. Era espectacular el desplegament i poder veure per primera vegada en la història dels fòrums, si no

entrevista a ...

vaig errat, un nombre tan gran d'indígenes presents en el campus amb les seves reivindicacions.

Quin tipus d'educació es defensava?

Una vertadera educació ha d'estar basada en el respecte a la diversitat cultural, per la integració de les diverses ètnies, per la cura de la natura, i també ha de qüestionar el model d'acumulació i d'explotació dels recursos que en aquests moments impera en el món. La tasca educativa és una eina fonamental per formar homes i dones que incideixin en la necessitat de transformar la nostra societat i el nostre entorn i en fer veure a la majoria de ciutadans que democràcia i mercat són dos conceptes que no poden conviure junts, ja que el segon és la negociació de l'altre.

Un dels ponents de la conferència inaugural, Moacir Gadotti, professor titular de la Facultat d'Educació de la Universitat de São Paulo i director de l'Institut Paulo Freire exposà quina havia de ser la tasca de l'educador, de l'escola i de l'educació. Digué que avui ser professor no és ni més difícil ni més fàcil que anys enrere. És diferent.

Davant la velocitat en què la informació es transmet, envelleix i mor i davant un món en constant evolució, el desenvolupament de la professió canvia. La formació continuada necessita una major integració en els espais socials, com puguin ser la casa, l'escola o l'empresa, entre d'altres, per preparar l'alumne a viure millor dins la societat del coneixement. Com ja preveia Herbert McLuhan els anys seixanta, el planeta s'ha convertit en la nostra aula i en la nostra adreça. El ciberespai ha romput l'esquema d'un temps propi d'aprenentatge. L'espai d'aprenentatge es troba aquí i a qualsevol lloc. El temps per aprendre és avui i sempre.

En resum, podríem dir que els i les docents ens hem convertit en aprenents permanents, en constructors de sentit, en cooperadors i, sobretot, en organitzadors de l'aprenentatge. Ser professor avui és viure intensament el temps amb consciència i sensibilitat. No es pot imaginar un futur per a la humanitat sense educadors.

L'STEI-i és un sindicat del primer món que participa habitualment en el Fòrum Social Mundial. Què li aporta, què n'aprèn d'aquestes trobades?

Sobretot hem après ideologia. Aquest ha estat un aspecte molt determinant: el que ha quedat més clar és que l'educació és un dret; no és un servei ni una mercaderia amb la qual poder fer negoci. Aquest dret, per tant, no pot entrar en la dinàmica de les lleis de l'oferta i de la demanda, enarborant el principi de la lliure elecció de centre, defensada des de certs sectors de les patronals de l'ensenyament i de la dreta.

“...i ben aviat s'ha posat en marxa una cadena de denúncia de l'estat d'indefensió en què es troben les nostres companyes i companys i de la injustícia que pateixen.”

Hem de fer tot el possible per garantir una educació de qualitat, i que la igualtat d'oportunitats sigui un principi a

entrevista a ...

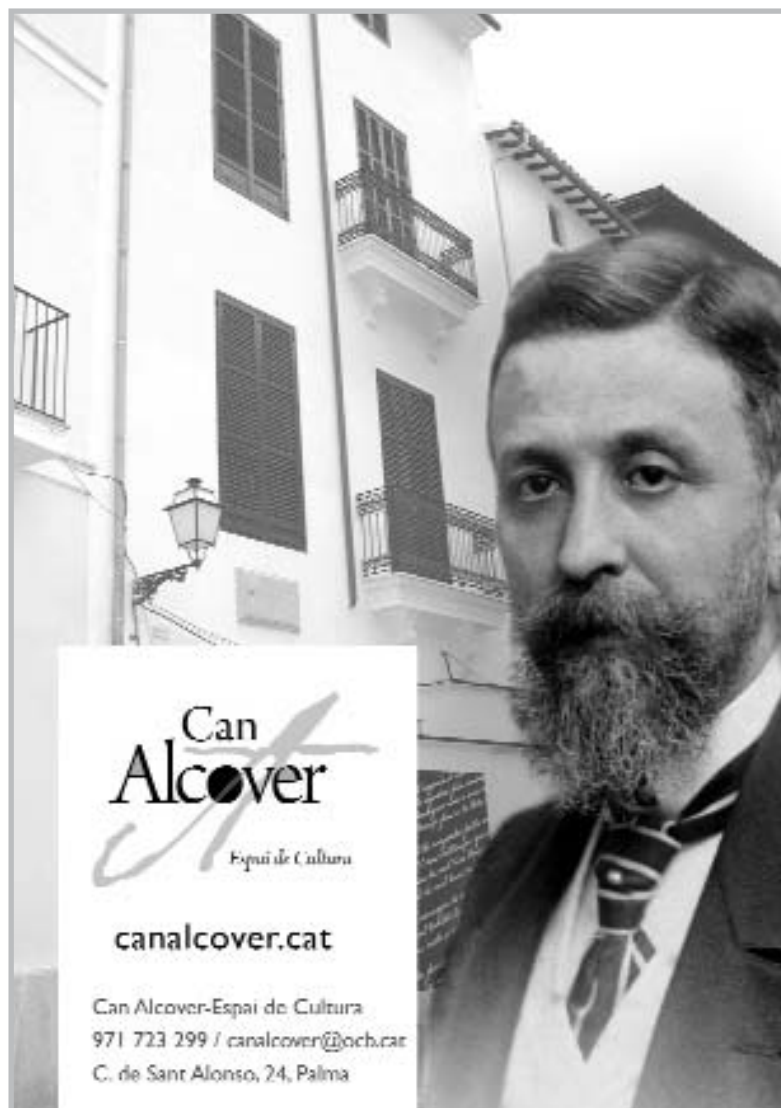
l'abast de tothom, sense excepcions. S'han d'articular les mesures adients perquè aquest dret també arribi als sectors que amb massa freqüència en queden exclosos. L'STEI-i no ha de perdre de vista que, juntament amb la millora de les condicions laborals del professorat, ha de reivindicar un sistema educatiu de qualitat a l'abast de tothom, sense excepcions.

Per altra banda, també ha estat un espai en què hem compartit les nostres experiències amb moltes companyes i companys que, arreu del planeta, lluitam pels mateixos objectius de justícia social i de distribució de la riquesa. Aquestes trobades ens serveixen per a refermar els nostres vincles de solidaritat, però no una solidaritat entesa com a l'intercanvi d'un ajut econòmic sinó com l'intercanvi d'idees i de suports mutus. Hem de ser molt conscients que, davant l'amenaça global contra els serveis públics, ens calen respostes unitàries, fent sentir una sola veu per a la defensa d'uns béns que han de continuar a l'abast de tota la ciutadania, sense condicions de cap casta. Un exemple d'aquesta solidaritat global a què em referia abans es pot veure molt clarament quan s'ha donat alguna situació de repressió sindical a qualque país de Centreamèrica: la xarxa mundial de suport, dels altres sindicats, ha tramès una carta al Ministeri d'Educació del país en qüestió i ben aviat s'ha posat en marxa una cadena de denúncia de l'estat d'indefensió en què es troben les nostres companyes i companys i de la injustícia que pateixen. Des dels països del Nord ens costa entendre que a algunes latituds del nostre món, la defensa dels drets bàsics dels treballadors et pot suposar arriscar la pròpia vida i la dels teus.

Mesos després de la celebració del Fòrum Social Mundial, s'ha celebrat el Fòrum Social de Mallorca. Quina vinculació hi ha entre les dues cimeres?

L'any 2001, en el primer Fòrum Social de Porto Alegre, es va signar una "Carta de principis", a la qual m'he referit abans, en la

qual es recollien les condicions que havia de complir qualsevol ciutat que volgués organitzar una cimera d'aquest caire. Havien de ser organitzacions lligades a la subscripció de les línies bàsiques contràries al model neoliberal. A més, en aquell primer Fòrum la presència d'entitats de les illes va ser molt nombrosa i ja aleshores va sorgir la voluntat de fer una trobada d'entitats adaptada al nostre entorn on poder debatre les accions que es podien executar a la nostra Comunitat autònoma. El que es tracta a cada una d'aquestes cimeres és d'adaptar a la nostra realitat sociocultural, les idees i les propostes que hem debatut a escala mundial; és allò de fer efectiva la màxima de "pensar globalment, actuar localment" □

L'AMAZONES ACULL DOS FÒRUMS MUNDIALS

Desenes de milers de persones participen en el Fòrum Social i en el d'Educació, a Belém do Pará (Brasil)

Leslie Toledo, de la Federació de MRP del País Valencià

Albert Sansano, membre de l'STEPV

L'aroma dels mangos cobria els carrers de Belém do Pará el 26 de gener el dia que començava el VI Fòrum Mundial d'Educació (FME). Deu mil persones es van concentrar durant dos dies en el gegantesc recinte de l'Hangar per debatre l'estat de l'educació en el planeta i intercanviar experiències. Des del 28 de gener, el Fòrum Social Mundial (FSM) acollia més de 130.000 participants, 280 seminaris, tallers i conferències i altres activitats sobre temes vinculats amb l'educació.

L'FSM es tancava l'1 de febrer amb l'"assemblea de les assemblees", on van arribar les conclusions de les assemblees temàtiques sobre el medi ambient, el deute extern, la crisi internacional, els pobles originaris, els drets humans, els drets de les dones, el canvi climàtic, l'aigua, la ciència, la tecnologia, la infància i l'adolescència, entre altres matèries. A més de les propostes de l'FME, l'assemblea d'educació va recollir les arribades de les xarxes, organitzacions i moviments socials internacionals, nacionals i locals. L'assemblea, que va elaborar una agenda de mobilitzacions, va reafirmar tots els punts que conté la Plataforma Mundial d'Educació, i va afegir-n'hi un de nou sobre l'aprenentatge de joves i adults al llarg de tota la vida.

Dos fòrums, una ciutat

El 2001, a Porto Alegre (Brasil), es va realitzar la primera edició de l'FSM i d'una sèrie de fòrums socials locals, regionals, nacionals, continentals i temàtics, dins del procés de l'anomenada globalització alternativa i contrahegemònica. A partir de 2005, es va decidir que les edicions de l'FME es realitzarien conjuntament amb les de l'FSM i es va acordar impulsar els fòrums regionals i temàtics. Els fòrums celebrats a Còrdova (Andalusia) Sao Paulo, Xile, Buenos Aires, Santa María, Nova Iguaçú, Alt Tietê responien a aquesta voluntat.

La ciutat de Belém era molt més que un territori per abrigar el fòrum. L'Amazònia agrega un conjunt ampli i divers de moviments socials, centrals sindicals, associacions, cooperatives, pobles indígenes i organitzacions de la societat civil que lluiten per una Amazònia sostenible, solidària i democràtica, dins d'un ampli moviment de resistència que aposta per un altre model de desenvolupament. Però el Fòrum Social de 2009 va ser també la més important i més gran mobilització dels pobles indígenes des que se celebra l'FSM. Belém do Pará va acollir més de 1.500

integrants de les poblacions indígenes del món, especialment de les Amèriques. Aquests pobles van presentar les seues realitats i van plantejar la necessitat de llançar una campanya mundial en defensa de la Terra. Cal destacar la metodologia de treball introduïda en el fòrum educatiu, en el qual es van prioritzar les veus i experiències de les organitzacions i persones participants, sobre l'esquema tradicional, que estableix una divisió entre la gent que parla i la que escolta. Aquest gran avanç va ser reconegut per totes les persones participants.

Consell Internacional

El Consell Internacional (CI) és una instància permanent del Fòrum Mundial d'Educació, integrada per organitzacions i moviments socials vinculats amb l'educació, i en el qual participa l'STEI-i, l'STEPV i la Confederació d'STES-Intersindical. La seua funció és establir relacions internacionals per a articular la societat civil. El CI promou la divulgació, el debat i la consolidació de la Plataforma Mundial de l'Educació, com a política pública per al benestar social. En l'última edició del fòrum, el CI va triar la seua secretaria executiva, integrada per Albert Sansano i Leslie Toledo, membres de l'STEPV i de la Federació de MRP del País Valencià.

Plataforma mundial d'educació

- Lluitar per la universalització del dret a l'educació pública amb totes i tots els habitants del Planeta, com a dret social i humà d'aprendre, indissociable d'altres drets, i vincular la lluita per l'educació a l'agenda de les lluites de tots els moviments i organismes implicats en la construcció del procés de l'FME i l'FSM.
- Difondre una concepció emancipadora de l'educació, que respecta i

conviu amb la diferència i la semblança, popular i democràtica, centrada en la vida, associada amb la cultura de la justícia, la pau i la sostenibilitat al món.

- Garantir l'accés a l'educació i l'ús de la riquesa socialment produïda, amb prioritat a les persones oprimides, silenciades, explotades i marginades del món.
- Promoure el control social del finançament i la desmercantilització de l'educació.
- Exigir dels governs i organismes internacionals el compliment efectiu de prioritzar l'educació.
- Garantir l'educació i l'aprenentatge de joves i adults al llarg de tota la vida.

Més informació:

<http://fme08.wordpress.com/fme-belem-2009-dossier/> □

Jornades interinsulars

“Estereotips en la imatge de les dones al món educatiu i als mitjans de comunicació”

Àngels Cardona,
responsable de la Secretaria de la Dona de l'STEI-i

L'Associació de Dones Educadores i el sindicat STEI-i organitzaren, amb l'ajuda de l'Institut de la Dona, de la Direcció General de Formació, la Conselleria de Treball i els consells respectius de cada illa, les jornades “Estereotips en la imatge de les dones al món educatiu i als mitjans de comunicació”. Tengueren lloc durant el mes de febrer i el mes de març, a la seu del Consell de Mallorca, Eivissa i Menorca.

Les ponències foren responsabilitat de persones destacades en el món educatiu com la presidenta de la Internacional de l'Educació, l'exsecretària general de l'STEI-i, l'equip de recerca sobre estudis de gènere de la Universitat de Vic, una professora de la UIB, la responsable de l'organització de dones dels STES-i i un especialista en temes de discriminació en la publicitat i treball amb grups d'homes per la igualtat, sense oblidar les cloendes a càrrec de persones del món de la cultura i el compromís social.

A cada illa es va fer una roda de premsa amb la participació de la directora de l'Institut de la Dona, el director general de Formació, una representant de l'STEI-i i una representant de l'Associació de Dones Educadores.

Les jornades començaren amb una ponència marc sobre el concepte d'estereotip a càrrec de la responsable de l'organització de dones dels STES-i, *Isabel González*.

Què és un estereotip? Segons el diccionari, és un conjunt d'idees que un grup o una societat obté a partir de les normes o els patrons culturals prèviament establerts i allò estereotipat és el motlle del qual hom ha extret els estereotips. Lippman començà, l'any 1929, a estudiar els estereotips racials i els definí com imatges mentals que ens parlen d'un món abans de veure'l i que simplifiquen la realitat. El context històric afavoria aquests estudis, ja es començava a parlar de la raça ària (home i occidental) com a prototip de la perfecció i punt de referència.

“Des d'Eva a Pandora, la representació del que es considera femení estava totalment esbiaixada.”

Els estereotips actuen com una **creença**, deriven en un **prejudici** que condiciona una **actitud** determinada i donen com a resultat una **discriminació** que es manifesta en una **conducta** concreta. Presenten unes característiques determinades:

- No són innats sinó adquirits, apresos en la interacció social.
- Es naturalitzen i s'assumeixen com a veritats absolutes.
- Són molt difícils d'eradicar.

Concretant en els aspectes de gènere, els estereotips són idees simplificades però molt arrelades i assumides sobre les característiques dels homes i de les dones, que procedeixen de la cultura patriarcal que han generat un model social androcèntric.

Els estereotips i els prejudicis de gènere es materialitzen en rols discriminatoris i perjudicials per a les dones. Els rols de gènere són tasques, activitats i rètols que una cultura assigna als sexes.

Com es construeixen els estereotips? Es construeixen en funció de l'entorn. Des de la mitologia, la religió i els arquetips, ja s'ha presentat una imatge de les dones determinada:

“La dona és un mal, un mal més terrible quant més apassionadament el cerquen els qui el pateixen; un mal adornat amb tot tipus de seduccions, un mal del qual els homes no en poden prescindir”. Aquestes paraules són d'Hesíode, pensador del segle VIII abans de Crist, que fan palesa

la idea que es tenia de les dones i que va influir en els segles posteriors fins avui dia. Des d'Eva a Pandora, la representació del que es considera femení estava totalment esbiaixada.

La mitologia grega ens presenta allò que es consideraven els arquetips femenins:

Penèlope: l'esposa fidel

Clitmenestra: l'esposa infidel

Les sirenes: amb la seducció del seu cant (paraules) porten els homes a la mort i a la bogeria.

Medusa: simbolitza la fascinació de la mirada femenina i el seu resultat, la petrificació del qui s'atrevia a practicar-la.

La construcció social dels estereotips té lloc fins i tot abans que l'infant neixi, preparant ja l'habitació i la roba del nadó, i continua en l'adolescència i l'edat adulta.

Fixau-vos com és construeix un estereotip:

En la cultura popular, fruit de l'imaginari col·lectiu, podem trobar també abundants mostres de sexisme: refranys, dites, gloses, acudits, etc. Tot aquest imaginari social latent en qualsevol manifestació de manera molt subtil, és el que posteriorment s'expressa en termes com discriminació laboral cap a les dones, discriminació salarial, discriminació en la distribució de les tasques domèstiques i cura de persones dependents, per no parlar de la violència masclista.

La ponent va acabar amb unes imatges extretes de llibres de text antics per entendre com han marcat els estereotips l'evolució de les dones a través del temps.

“...les dificultats en què es trobaven les pintores d'aquella època per poder dedicar-se a la creació pictòrica.”

La ponència següent sobre les polítiques d'igualtat a la Comunitat Europea, la va dictar *Begoña Suárez*, presidenta del comitè paneuropeu d'igualtat de la Internacional de l'Educació. La IE està formada per 401 sindicats i agrupa 30 milions de docents.

Comprèn les regions d'Àfrica, Àsia, el Pacífic, Amèrica llatina, Nord-Amèrica, el Carib i Europa.

Parlà de la situació de les dones en els països europeus principalment pel que fa a mesures de conciliació entre la vida personal i laboral amb suport de dades i xifres, mesures que en molts països s' enfoquen cap a les dones com si en fossin les úniques responsables sense implicar els homes.

Com a punt de referència, els països nòrdics, que encapçalen els llocs capdavanters amb permisos amplis, principalment per als pares, que els permeten accedir a la cura de persones dependents.

Resumí les directives actuals europees d'igualtat principalment en dos aspectes:

- a) La promoció de polítiques i propostes per eradicar tot tipus de discriminació.
- b) El desenvolupament i la participació de les dones en tots els estaments: polític, empresarial, laboral, social, etc.

Un conte serví a l'ex-secretària general de l'STEI-i, *Neus Santaner*, per explicar de manera lúdica i divertida la gran càrrega masclista que contenen els contes tradicionals. Per mitjà del conte "*La Cenicienta que no quería comer perdices*", ens mostrà com podem accedir als relats fantàstics des d'un angle més igualitari.

La professora d'art de la UIB *Catalina Cantarellas* va mostrar quina va esser l'evolució de la imatge de les dones en la pintura principalment entre 1890 i 1920, així com les dificultats en què es trobaven les pintores d'aquella època per poder dedicar-se a la creació pictòrica.

La dona està en el món per esser mirada com a subjecte passiu i les artistes amb mirada pròpia no han transcendit ni són famoses. No resulta fàcil passar a esser protagonistes i adoptar una actitud activa.

Els estereotips més corrents per a les dones dins l'art pictòric eren: dona fatídica, dona seductora, dona virginal i dona mare. Amb força suport gràfic, per mitjà de diferents quadres, va mostrar com es representaven els estereotips esmentats.

També els tipus de pintures que els eren permesos a les fèmies: flors, religió, paisatge, etc, i respecte al cos humà, els nusos no els eren permesos i tan sols podien pintar infants.

Va acabar amb unes teles meravelloses de Georgia O'Kee que per mitjà de pintures de flors, aprofundeix en allò que es podria considerar femení.

Amb el títol “La imatge de les dones en la publicitat i en els mitjans de comunicació”, el professor *Miguel Ángel Arconada*, professor de secundària en un institut d'Astúries i expert en igualtat i en treball de grups amb homes contra la discriminació, esbrinà quin era el paper de les dones en la publicitat amb suport de material audiovisual i un procés molt dinàmic.

Situació de les dones en la publicitat actual:

- a) Les dones al servei de l'home.
- b) Posar límits a la seva mobilitat i llibertat.
- c) Menysvaloració de la seva intel·ligència.
- d) Permis per utilitzar l'agressivitat.
- e) Domini de la bellesa com a obligació cap a les dones i com a trampa.

“Abans, a les dones se les considerava el sexe beneït, després, el sexe dèbil i ara, el bell sexe.”

Tots aquests apartats varen ésser observats per mitjà de diferents anuncis de la televisió, cinema, revistes, diaris, etc.

Les dones en la publicitat es mostren:

- a) Invisibilitzades.
- b) Amb una imatge estereotipada.
- c) Amb una relació jeràrquica.
- d) Es distorsiona l'evolució cap a la igualtat amb una pretesa guerra de sexes.

També s'utilitzen, dins la publicitat, tècniques molt determinades per mostrar el cos de les dones com si d'un objecte es tractàs:

- a) Molts plans picats.
- b) Fragmentació del cos de les dones. Els detalls són per al gaudi dels homes. Manca de rostre.
- c) La mirada de les dones cap a la pantalla, oferint-se.
- d) Utilització de l'escorç per ésser mirades pels homes.

Segons un estudi sobre la publicitat que veim diàriament, un 30% d'anuncis són de bellesa i el 45% tan sols mostren objectes. Si els anuncis són de coses considerades importants, bancs, assegurances, etc., la veu en off és sempre masculina. Les dones es mostren sempre en funció dels altres, cura de la llar, dels infants, neteja, salut, etc.

L'androcentrisme ha anat canviant al llarg del temps respecte al concepte dona i això es veu reflectit en la publicitat. Abans, a les dones se les considerava el sexe beneït, després, el sexe dèbil i ara, el bell sexe. La bellesa és el nou emblema per tenir esclavitzades les dones; els nombrosos anuncis de clíniques d'estètica i diferents productes cosmètics ho avalen.

Com es mostra el sexisme publicitari?

- a) Amb la disponibilitat del cos de les dones.
- b) Amb la minusvaloració de la seva capacitat laboral.
- c) Amb el robatori del temps personal i l'energia vital de les dones.
- d) El cos de les dones com a objecte de desig masculí.
- e) El cos de les dones com a objecte d'identificació: l'autoestima.

Tan sols un 8% de les dones que surten en els anuncis publicitaris apareixen treballant enfront d'un 29% d'homes; el missatge és que les dones fan "altres coses".

Una notícia és una construcció ideològica, sinó serien fets, d'aquí que en els mitjans de comunicació no publicitaris hi ha tan sols d'un 18 a un 15% de representació femenina. La representació que es fa dels homes és més variada. Les dones es mostren com a víctimes, relacionades amb altres persones o amb desastres naturals. A educació, la representació femenina és del 37%, a sanitat, el 28%, a medi ambient, el 22%, a art i cultura, el 22% i a esport, l'1%.

En les imatges, encara s'utilitzen els estereotips:

Femení: Dona com a perpetuadora de l'espècie.

Masculí: Home destinat a fer progressar la Humanitat i construir en llibertat el seu projecte vital. L'estereotip també ha anat evolucionant; abans el femení era la "maruja", ara és la "super-woman" i està canviant cap a la "dona exigent". Hi ha hagut un avanç en el terreny sexual; ara es reconeix el dret de les dones al plaer i a prendre la iniciativa.

"...s'ha mantingut fins fa poc una dependència econòmica i afectiva de les dones vers els homes..."

Les propostes del ponent cap a una publicitat menys discriminatòria passa per la utilització de l'equivalència, per no entrar en discussions eternes sobre les diferències i treballar:

JOVE	AL·LOTES
Autonomia	Autoestima
Empatia	Independència
Compromís	Llibertat
Respecte	Aprendre a no perdre

A continuació l'equip de Recerca Educativa de la Universitat de Vic protagonitzat per les professores *Rosa Guitart, Esther Falsini, Pilar Prats i Anna Blas*, parlaren sobre la construcció de gèneres. La ponència "*Gèneres. Construcció versus desconstrucció*" serví de marc teòric per a la següent activitat que fou un taller pràctic molt engrescador.

La construcció de gènere és la primera construcció social que fa la persona, ja que existeix la necessitat d'aquest constructe com a forma de control. En les relacions, s'ha mantingut fins fa poc una dependència econòmica i afectiva de les dones vers els homes; ara que ja s'ha assolit la independència econòmica, s'hauria de donar el pas següent i assolir la independència afectiva.

En un institut es demana a les al·lotes quina és la seva por més gran i elles contesten majoritàriament que la solitud, quan és evident que les dones soles tenen més recursos que els homes que viuen sols. Analitzant les diferències entre sexes segons la psicologia diferencial, constatem que segons la **realitat** existeixen diferències verbals, matemàtiques i oculoespacials. També es constaten diferències pel que fa als interessos i gestió dels sentiments. La pregunta és, són diferències naturals o adquirides al llarg dels segles?

Ens cal desconstruir els models de gènere masculí i femení i basar-nos en models de persona que tinguin en compte:

- La diferència com a principi de dret en igualtat i condicions.
- Dones i homes únics i singulars en la seva diferència.
- La igualtat de drets, oportunitats i responsabilitats personals i col·lectives.
- Reconeixement i validació de la cultura que podríem dir femenina.
- Reconèixer el principi d'**equitat** que consisteix a donar a cada un el que necessita.

Aquesta ponència es tancà amb dos tallers titulats: "*Invençions i contrapunts a l'entorn del gènere*" en els que Rosa Guitart juntament amb Pilar Prats acompanyaren el grup per experimentar pràcticament allò que suposa sentir-se discriminada i els mecanismes que provoquen aquesta discriminació.

“L'experiment el va realitzar una mestra de primària després de la mort de Martin Luter King, per fer sentir al seu alumnat el que era la discriminació.”

Un documental nord-americà dels anys seixanta, “*La clase dividida*”, ens va permetre copsar de quina manera es poden crear circumstàncies totalment externes i fortuïtes, com per exemple el color dels ulls, per destruir el bon clima d'un grup classe i provocar un malestar important. L'experiment el va realitzar una mestra de primària després de la mort de Martin Luther King, per fer sentir al seu alumnat el que era la discriminació.

Per acabar les jornades (a cada illa les cloendes varen ser diferents), a Mallorca, el contacontes *Juan Recio* ens va fer sentir la màgia de la narració i la gran força que es pot transmetre a través d'ella. Vàrem gaudir amb els contes de Cortázar, Borges, a més de contes propis. A Eivissa va consistir en un acte molt emotiu, coordinat per l'escriptora Iolanda Bonet, amb la recitació de poemes a càrrec de professores i alumnes preparats amb motiu del 8 de març, dia de les dones. A Menorca fou un acte multicultural ofert per dues poetes, *Conxi Masreal* i *Laura Cubas*, un músic, *Carlos*

Mangado i un pintor, *Francesc Florit Nin*. Les poetes recitaren texts d'escriptores d'arreu dels Països Catalans, mentre el músic interpretava partitures i el pintor pintava les seves teles segons l'inspiraven les paraules de les recitadores i del músic.

Per acabar i a càrrec de la Conselleria de Treball, es va servir un refrigeri. □

viatgesresponsables.com

Més que viatges, oferim experiències per a tota una vida

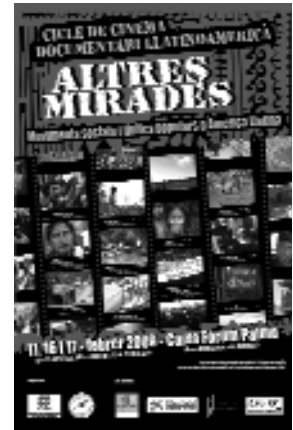
Turisme solidari
Ecoturisme
Turisme indígena
Viatges alternatius
Turisme rural
Hotels ecològics
Turisme actiu

Altres mirades

Moviments socials i lluites populars a Amèrica Llatina

(Cicle de cinema documentalari llatinoamericà)

Joan Lladonet i Escales,
coordinador de Pissarra

Els dies, 11, 16 i 17 de febrer de 2009 se celebraren unes jornades sobre cinema documentalari llatinoamericà a la Caixa Fòrum Palma (Gran Hotel). Aquí en teniu una crònica aproximada:

El dimecres, 11, a les 17 hores va començar la primera jornada. El Sr. Pere Polo Fernández, director de l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics de l'STEI-i i president d'Ensenyants Solidaris, va presentar el cicle de cinema. Va començar donant les gràcies a tots els assistents i va explicar quines serien les persones que assistirien a les taules rodones per comentar els documentaris projectats i la temàtica corresponent, entre elles el Sr. Pablo Gentili, de qui va dir que havia sorgit la idea, a Lima, en una conversa que tenien, quan li va parlar del concurs que es feia i de la selecció final de pel·lícules que tendrien. També va agrair l'assistència al Sr. David Abril, director de l'Agència de Cooperació de les Illes Balears i a l'Obra Social de la Caixa que havia cedit el local. A continuació va explicar els documentaris que es passarien durant els tres dies que duraria el cicle.

“...tots units posen en marxa un gran moviment i aconsegueixen guanyar la lluita a Manhattan, que era el nom de l'empresa minera.”

Seguidament, David Abril va comentar que des de l'Agència de Cooperació treballaven amb Ensenyants Solidaris, l'STEI-i i també amb el “Consejo Latinoamericano de Ciencias Sociales” (CLACSO). Per això s'havia interessat en la possibilitat de poder aconseguir *Altres mirades*, que donen una visió molt nítida de diferents problemes que tenen els països llatinoamericans i la manera de resoldre'ls, així com els processos de canvi que requereixen el compromís de molta de gent. Que creia que era molt important la celebració d'aquest cicle per conscienciar les persones sobre la necessitat de cooperar, ja que els països del nord són responsables de la misèria dels altres.

Aquí va començar la projecció del documental *Tambogrande. Mangos, muerte, minería*, dirigida per Ernesto Cabellos Damián i Stephanie Boyd. Aquest

documentari representa la lluita del poble de Tambogrande contra una companyia minera canadenca que els vol treure del poble, ja que diuen que hi ha una mina que el travessa. Saben que la riquesa de la mina no serà per a ells, en canvi, es destruiran els camps, que tant els ha costat fer-los produir, perdran els mangos, les llimoneres, els papaiers i tota classe d'hortalisses. Per tant, al crit de "AGRO, SÍ; MINAS, NO", tots units posen en marxa un gran moviment i aconseguen guanyar la lluita a Manhattan, que era el nom de l'empresa minera. Mor assassinat un dels principals activistes per una persona que li dispara al cor. Era un dels principals líders, Godofredo, i els responsables de la mort volen fer veure que ha estat un robatori, però al final l'assassí és condemnat a 25 anys de presó. El poble guanya.

A continuació hi va haver 15 minuts de descans i després es va projectar el documentari *Cielo abierto*. Tracta de la lluita de Famatina, poble argentí que es defensa de l'explotació d'una mina d'or que els ha de causar molts de perjudicis, com la contaminació i l'enverinament de l'aigua.

El dilluns, 16 de febrer, a les 17.30 hores es va projectar el documentari *Hartos Evos aquí hay. Los cocaleros del Chapare*. Explica com els pobles quítxua i aimara defensen el cultiu de la coca. Tenen un sindicat que dirigeix la seva lluita al mateix temps que promouen o fan propaganda electoral perquè Evo Morales arribi a ser president. Al final arriben les

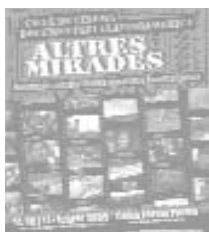
eleccions i Evo Morales les guanya. Per tant, haurà de complir les seves promeses que, entre d'altres, consistien a defensar el cultiu de la coca i els cocaleros.

A continuació es va celebrar la primera taula rodona que havia de tractar el tema *Moviments socials, democràcia i justícia social a Amèrica Llatina*. Hi varen participar el Sr. David Abril; el Sr. Pablo Gentili, de CLACSO, Argentina; el Sr. Joan Subirats, de l'IGOP - Universitat de Barcelona i va actuar com a moderador, el Sr. Gabriel Caldentey, secretari general de l'STEI-i.

“Va fer referència als plebiscits que es fan allà i que són tan criticats aquí, com en el cas dels d'Hugo Chávez.”

Biel Caldentey va presentar els membres de la taula, després va explicar que una vegada vista la pel·lícula entenia perquè els diaris occidentals parlaven d'esquerra populista i va donar la paraula a David Abril. Aquest va afirmar que el documentari havia estat molt suggeridor i va criticar que els mitjans de

comunicació occidentals informassin de manera hipòcrita sobre Amèrica Llatina. Al mateix temps va introduir la qüestió que la cooperació és un instrument per millorar la vida d'aquells països. Va afirmar que Bolívia era un país que s'havia declarat com a lliure d'analfabetisme i que havia aconseguit reduir la pobresa en els barris més deprimits. Va dir que allà s'havien posat en marxa processos de canvi per millorar els drets socials com la salut i l'educació. Va dir que l'Agència de Cooperació que dirigeix té un conveni amb CLACSO per formar funcionariat i també va voler fer un reconeixement a la cooperació que es fa Sud - Sud, per exemple la que fa Argentina a Àfrica i altres països com Cuba, Veneçuela, etc. en matèria educativa i sanitària.

Va intervenir Pablo Gentili, qui va afirmar que començava a entendre el català. Va fer un agraïment a l'STEI-i que havia fet possible la seva participació a aquest acte i va manifestar que tenen projectes en comú molt importants. Va explicar que CLACSO representa una xarxa d'institucions acadèmiques d'uns 25 països i és la responsable que s'hagi pogut fer aquest cicle de cinema documental, ja que varen posar en marxa un concurs en el qual es varen presentar uns 500 originals. Va fer constar que la pel·lícula que havíem vist, s'hauria d'haver passat juntament amb una altra titulada *Mi nombre es crisis*, ja que era una espècie de contrapunt, perquè es podien veure dues Bolíviies i dues Amèriques Llatines. Va fer referència als plebiscits que es fan

allà i que són tan criticats aquí, com en el cas dels d'Hugo Chávez. Va afirmar que aquest governant ha construït una societat més justa i igualitària, i que els governs de dretes sempre havien fomentat la riquesa d'uns pocs i la pobresa de la majoria. També va afirmar que la democràcia és un procés de construcció de la sobirania popular. Ens va fer fixar que a la pel·lícula es veia com en el seu discurs, Evo Morales deia: "*Hemos sido elegidos presidentes. Seremos presidentes.*" Va explicar que el procés d'estendre el bé comú és patrimoni d'Evo Morales, Hugo Chávez i Lula da Silva, que han aconseguit el que no ha estat capaç de fer mai la dreta ni la social-democràcia. Va explicar la importància de l'educació en la formació de la ciutadania i que Amèrica Llatina és un laboratori de normalització democràtica.

**“El populisme chavista
consisteix a dur metges a les
persones que no n’havien vist
cap mai.”**

Joan Sobirats també va començar agraint a l'STEI-i que l'haguessin convidat a participar. Parlant de la pel·lícula, va fer referència a la tendència existent a Europa occidental a fer un procés de reduccionisme

de la democràcia. Va dir que s'havien perdut els ideals i ens havien quedat les regles. Va fer un recorregut per la història de la democràcia, del moment que les dones no podien votar, i per tant, que el concepte d'igualtat no existia abans de la segona guerra mundial. Va dir que s'havia confós democràcia amb selecció d'elits i que la pel·lícula posava de relleu tres confrontacions: la democràcia no es refereix només a regles, la democràcia no és només política i que la democràcia no és només institucional. Igualment va afirmar que no era igual a sistema de mercat ni era tampoc igual a neoliberalisme. També ens va fer adonar que a la pel·lícula surt el debat entre els drets individuals i els col·lectius. Aquí va explicar el fet que la immersió lingüística és un dret de caràcter col·lectiu, enfront dels drets individuals dels que no volen ensenyament en català.

Aquí va començar el debat. Gabriel Caldentey va demanar si algú podia explicar per què a Europa es diu que a Amèrica Llatina hi ha una esquerra populista i indigenista enfront d'una esquerra més liberal. Pablo Gentili va voler explicar què fa Chávez i va dir que defensa l'escola pública, vol la sanitat per a tothom, és a dir, el dimoni Chávez vol la sanitat universal. El populisme chavista consisteix a dur metges a les persones que no n'havien vist cap mai. Que fins i tot havia estudiat si es podia pagar un sou a les mestresses de casa. I a Occident, a això li diuen populisme. Serà perquè respecten la voluntat

popular? A Bolívia, Evo dona ajuda a les famílies, encara que només siguin 20 euros mensuals. Estan en un procés incipient de democratització i des d'aquí se'ls qüestiona, perquè estan començant a crear polítiques transformadores de democratització total. Joan Subirats va explicar que a Viena hi havia barris on s'havien construït cases, amb una lògica d'habitatges estructurats clientelament. Eren ocupades pels que votaven determinat partit. També va posar l'exemple de Finlàndia que ha acabat primera en l'Informe Pisa, però que a principis del segle XX tenia un 5% d'analfabetisme, mentre aquí en teníem un 85%. I aquests fets no es tenen en compte. Llatinoamèrica és també un laboratori sobre la diversitat. S'ha de tenir salut, per tenir autonomia i després, autonomia crítica. Pere Polo va parlar de la baixada del petroli i que des d'aquí esperaven que això afectàs el Govern de Chávez. També va dir que aquests presidents havien nacionalitzat els productes de les transnacionals, ja que aquestes eren molt desestabilitzadores. David Abril va aclarir que Repsol té activitat empresarial als pous petrolers, que els governs d'allà ho neguen i oficialment sembla que no fan feina, però en fan.

Juan Rodríguez es va interrogar sobre quines eren les diferències entre els moviments oficials d'aquí i d'allà, perquè el sorprenia la poca presència de moviments socials davant els problemes de l'atur, causats per la crisi. Va afirmar que els sindicats semblaven desapareguts i que hi havia poca activitat entre els moviments alternatius socials. Va afirmar que la unitat de les forces d'esquerra era fonamental. I va dir que això havia passat a Equador, Bolívia, Uruguai o Paraguai, que l'esquerra havia vençut si s'havia presentat unida. Joan Subirats va dir que els partits i els sindicats no són capaços de recollir les necessitats dels treballadors. Va explicar que era paradoxal que el 55% dels afiliats de la Caixa eren de CCOO, i, en canvi, a hostaleria només ho eren l'1,5%. També va afirmar que a Catalunya hi havia molts de moviments que pretenien salvar alguna cosa, però havien quedat descol·locats davant l'estupefacció produïda per la crisi. David Abril va explicar que a Eivissa una cadena hotelera havia contractat 300 persones cobrant 300 euros al mes i vivint a l'hotel. Va seguir afirmant que s'havia

arribat a la crisi a partir que algunes persones tenien com a objectiu aconseguir el màxim de riquesa a qualsevol preu. Que per solucionar la situació actual tots els moviments socials haurien de convergir.

“...les multinacionals que arrasen comunitats senceres, desforestant, contaminant rierols, emmalaltint infants, assassinant camperols...”

El debat va ser molt animat, hi varen intervenir encara unes quantes persones més del públic i els components de la taula, es va parlar que el cinema amb poc recursos aconseguia un missatge excel·lent, que la societat està desorganitzada i no lluita, que els polítics quan comanden no fan el que haurien de fer, es va demanar si això que tenien era realment democràcia, que Amèrica ha rebut moltes lliçons d'Europa i que no estaria malament que Europa en rebés alguna d'Amèrica. I amb unes quantes intervencions més va acabar aquesta jornada.

El dimarts, 17 de febrer, a les 17.30 hores es varen projectar les pel·lícules *Soberanía violada* i *La rebelión pingüina*. La primera tracta sobre els interessos econòmics de terratinents (en la seva

majoria estrangers) i de les multinacionals que arrasen comunitats senceres, desforestant, contaminant rierols, emmalaltint infants, assassinant camperols i obligant-los a abandonar les seves terres, la seva cultura i els seus companys de lluita, perdent d'aquesta manera la seva sobirania. La segona es refereix al maig de 2006, quan a Xile hi va haver el sorgiment i maduració del moviment d'estudiants de secundària, els quals varen configurar un procés original de lluita i immensa força amb més d'un milió d'estudiants mobilitzats en tot el territori nacional. Exigien millores i canvis estructurals.

A continuació es va celebrar la taula rodona sobre *Dret a l'educació i lluites democràtiques a Amèrica Llatina*, a la qual hi havien de participar la Sra. Isabel Carrillo, professora de la Universitat de Vic, Catalunya; el Sr. Daniel Suárez, del Laboratori de Polítiques Públiques (LPP) de Buenos Aires; la Sra. Crista Welss, de la Universitat Major de San Simón, de Bolívia i el Sr. Juan Luis Rodríguez, coordinador de Projectes d'Ensenyants Solidaris i de l'STEI-i, que actuaria com a moderador.

El moderador va lamentar l'absència d'Isabel Carrillo que no hi havia pogut assistir, va presentar la resta d'integrants de la taula rodona i va donar la paraula a Crista Welss, la qual va agrair que l'haguessin convidada a aquestes jornades. Va explicar que els canvis en el camp educatiu formen part d'un procés

sense retorn i d'una profunditat molt gran. El problema bolivià ha estat i és una lluita de classes, acompanyat de molt de racisme. El procés de canvi es fa a partir de sectors que abans estaven marginats. Suposa una ruptura molt forta amb la visió dels partits tradicionals. El fet de convertir en oficials els idiomes indígenes com el guaraní, el quítxua, l'aimara i d'altres suposa un canvi total. Suposa una revolució, encara que sigui de justícia el fet de la recuperació de la identitat indígena i de les cultures originàries. Quant a l'educació es qüestiona la política educativa neoliberal competitiva i encarada cap a les qüestions econòmiques. Va explicar que s'han creat cinc universitats indígenes que a més de la professionalització tenen un rol en la construcció de l'estat i del teixit social. Aquí va comentar que eren 38 les llengües indígenes que s'havien declarat oficials.

“De quina manera els sabers que varen esser silenciats es poden introduir en els currículums.”

Daniel Suárez també va començar la seva intervenció agraint a Pere Polo, a CLACSO i a Pablo Gentili, que haguessin pensat en ell per a aquestes jornades. Va

comentar que, efectivament, Amèrica Llatina era un laboratori d'idees. Va comentar els documentaris vists i la seva importància, ja que l'organització que protagonitzaren els pingüins pot ser més educadora que l'assistència a l'escola xilena. També va dir que aquests films mostren el moviment de resistència i d'alternatives. Va parlar de les experiències educatives d'aquells sectors que abans eren exclosos, que volen rompre el sistema de les desigualtats, cosa que es veu a la rebel·lió pingüina. Perquè es compleixi el dret a l'educació s'ha de veure de quina manera es gestiona i es pensa en aquesta gent que s'hi incorpora i que tradicionalment n'eren exclosos. De quina manera els sabers que varen esser silenciats es poden introduir en els

currículums. A Colòmbia el sindicat docent recorria tot el territori per posar en marxa una altra educació possible, tenint en compte que el territori estava dividit en quatre parts: el colombià, el de les FARC, el dels narcos i el dels parapolicials. Aquests mestres varen travessar aquests quatre estats per enriquir les escoles colombianes i es va fer un atlas pedagògic. També hi ha l'experiència peruana, amb centres que generen processos de producció entre docents i la comunitat on estan. A Argentina existeixen docents que fan investigació per adquirir coneixements des de l'escola i informen sobre què es fa a les escoles argentines. Va explicar també que existien tres escenaris polítics a Amèrica Llatina:

- Govern amb polítiques neoliberals com Colòmbia, sotmesos a EUA.
- Govern rupturistes com el bolivià.
- Govern postneoliberals en tensió com Brasil, Argentina...

Va acabar la seva intervenció interrogant-se sobre com es poden construir processos de lluita semblants als que hem pogut veure en els documentaris, tot i les seves tensions i contradiccions i què en podíem aprendre.

Juan L. Rodríguez abans de plantejar el debat va explicar que als països que fan cooperació com Guatemala, el Salvador, Hondures... el dret a l'educació no existeix i que el magisteri s'ha convertit en una punta de llança, ja que són l'únic sector formal i format. Que els indígenes a Guatemala són el 60% de la població i no existeix moviment indígena i l'estat o no existeix o ho sembla. Que els pares han de ser convençuts per dur els seus fills a les escoles, perquè no hi veuen cap expectativa. A continuació va demanar si creïem que les reivindicacions dels estudiants a *La rebel·lió pingüina* podien arribar a aconseguir una transformació profunda.

“...l'educació no solament ha de servir per professionalitzar, sinó que ha de servir per construir un coneixement propi que ens permeti ser més forts com a subjectes socials.”

Daniel Suárez va contestar que ningú no s'imaginava que aquests estudiants s'haguessin pogut mobilitzar i que eren l'únic sector capaç de fer-ho, pretenien una reforma estructural, ja que la tendència de l'educació anava cap a la privatització. També va parlar sobre la lluita de la carpa blanca a Argentina que va començar essent sectorial i va acabar generalitzant-se. Crista Welss va intervenir per dir que els efectes de les

polítiques neoliberals pretenien debilitar l'estat i que per al sector de l'educació, l'estat és imprescindible i que l'educació ha de ser inclusiva i participativa. Gabriel Caldentey va parlar sobre la tendència existent aquí que l'educació serveixi per promocionar-se i guanyar doblers i que ha de servir per formar ciutadans crítics. Daniel Suárez va afirmar que es resistia a creure que l'educació només havia de servir per entrar en el mercat laboral. Juan Rodríguez va dir que havia vist tots els documentaris i que suposaven una magnífica informació de la situació de Llatinoamèrica. Crista Welss va assegurar que l'educació no solament ha de servir per professionalitzar, sinó que ha de servir per construir un coneixement propi que ens permeti ser més forts com a subjectes socials. Pere Polo va manifestar que al principi quan visitava aquelles terres no entenia per què rebutjaven la municipalització i ara ho començava a entendre. Que la desmobilització de l'estat i de la societat també suposa la dels mestres. I que allà on han deixat l'escola en mans dels pares, aquests han baixat els sous dels mestres. Daniel Suárez va explicar que la marxa blanca a Argentina amb 42 dies de vaga va acabar amb el Ministeri d'Educació. La carpa blanca va tornar a concentrar aquestes lluites.

A partir d'aquests moments hi va haver unes quantes intervencions i preguntes del públic assistent i contestacions dels integrants de la taula rodona, fins que Juan L. Rodríguez va donar per acabat el cicle de cinema documental. □

publicacions

Passafronteres a l'Orient Mitjà 2

Editat per la Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració.

Agència de Cooperació Internacional de les Illes Balears

Es tracta d'un còmic elaborat per un equip de professionals, el guió del qual és de Felipe Hernández. Els personatges els formen un equip passafronteres per gent de les quatre illes i després també hi intervenen personatges d'Israel, Líban, Beirut, Cisjordània i Síria. Davant el conflicte bèl·lic de l'Orient Mitjà, l'equip passafronteres té com a objectiu ajudar la població civil afectada per cinquanta anys de guerra i desplaçaments.

El Mashriq. Els pobles de la Mediterrània Oriental: El Líban, Síria, Israel, Palestina i Jordània.

Editat per la Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració.

Agència de Cooperació Internacional de les Illes Balears

Aquest material està format per:

Quadern didàctic 1

És un quadern de contingut que explica quins són els pobles del Mashriq, la seva geografia física, la geografia humana i la seva història, cultura i economia. També té un estudi de casos on parla de cada un dels pobles que formen la mediterrània oriental. A mesura que es desenvolupa la

informació, també apareixen qüestions a resoldre per part de l'alumnat, que se suposa que és d'un nivell bastant avançat (batxillerat o universitari). Normalment les preguntes parteixen de la informació, però per contestar-les s'haurà de seguir investigant a altres llibres o a internet.

Quadern didàctic 2. La vida quotidiana

És un quadern de contingut que explica com és la societat àrab del Pròxim Orient (estructura social, dimensió demogràfica, la família, obligacions socials i l'educació), quins són els espais públics del Mashriq (mercats àrabs o

socs, banys àrabs o hammam, mesquites i sinagogues), quines són les tradicions i festes al Mashriq (tradicions i festes musulmanes i les tradicions i festes jueves), l'emigració al Mashriq i el conflicte araboisraelià. Igual que al Quadern Didàctic 1, també apareixen qüestions a resoldre per part de l'alumnat, que se suposa que és d'un nivell bastant avançat (batxillerat o universitari). També les preguntes parteixen de la informació, però per contestar-les s'haurà de seguir investigant a altres llibres o a internet.

Quadern de l'educador

Senzillament és un solucionari del Quadern didàctic 1, per tant, no hi ha solucionari del Quadern didàctic 2.

CD-ROM

En el CD es pot trobar tot el material que hi ha en els quaderns esmentats anteriorment.

ATLANTIS
assegurances

el servei assegurador d'

STEL-i
INTERSINDICAL

Prorroguem la
campanya fins el
31 de juliol!

Suma
Perfecta

xec regal
80€

- † La tranquil·litat d'estar assegurat en la companyia del sector docent.
- † Pel fet de ser professor, **descompte del 25%** per a tu i la teva parella.
- † Mantenim la teva bonificació fins al 55%.
- † La millor assegurança, amb el millor servei.
- † I un **xec-regal de fins a 80€**

Total = Suma Perfecta

Comprova tot el que pots estalviar en aquest exemple de preus:

- Tot Risc 281 - 80 € xec regal
- Tercers Complet 237 - 50 € xec regal
- Tercers amb Vidres 206 - 30 € xec regal

Preus en mil·lers de pessetes. Exclouent el 25% de descompte i el 55% de bonificació. Els preus són per a l'edició de 2008. Els preus són per a l'edició de 2008. Els preus són per a l'edició de 2008.

Sol·licita'ns pressupost sense compromís.
Et reservarem el teu xec-regal fins al venciment de la teva pòlissa actual.

ATLANTIS Palma de Mallorca
C/ Francesc de Borja Moll, 10
Tel. 971 71 86 81

Preus en mil·lers de pessetes. Exclouent el 25% de descompte i el 55% de bonificació. Els preus són per a l'edició de 2008. Els preus són per a l'edició de 2008.

Llibres i CD

Riber, Llorenç (2008)

Amb tremolor de ploma (poemes al marge)

Palma. Consell de Mallorca, Departament de Cultura i Patrimoni (Mixtàlia, 14)

Aquest llibre vol ser una mena de poesia completa de Llorenç Riber. Una desfilada per les composicions que varen fer part dels seus poemaris: *A sol ixent, Les Corones i Revertere, Sulamitis!* Però donant una passa més, ja s'incorporen poemes que no havien estat mai recollits en un llibre i que el poeta publicà a revistes i diaris. Això ha estat possible gràcies al projecte del professor Damià Pons que amb la seva recerca els ha pogut localitzar.

SKorten, David C. (2009)

Quan les multinacionals dominen el món

Palma. Editorial Moll (Els Llibres de Prósper, 12)

Aquest llibre és una denúncia molt documentada del poder creixent de les grans empreses i les conseqüències nefastes d'aquest domini sobre la democràcia, els recursos naturals i el desenvolupament dels països pobres, sotmesos a les polítiques econòmiques de l'**FMI** i del **Banc Mundial**, que estan al servei dels interessos de les multinacionals. Critica igualment la voracitat empresarial, les deslocalitzacions d'empreses i la capacitat del sistema financer de "crear" diners del no-res, una crítica que ha resultat profètica vista la crisi mundial que s'ha desencadenat. Davant d'aquesta situació propugna un nou sistema econòmic basat en les persones i no en els diners, que sigui fruit d'un moviment democràtic de base i de la cooperació lliure i pacífica entre comunitats.

Julià, Lluís (2009)

Música màquina

Palma. Editorial Moll (Balenguera, 146)

Els poemes de *Música màquina* són directes, sincopats i sovint durs; però, contràriament al que ens pugui dur a pensar el prejudici, es troben, per fortuna, molt lluny de qualsevol forma de pobresa estilística o temàtica. El terreny de joc de Lluís Julià és la realitat immediata, i això vol dir que la seva poesia no coneix ni admet cap tipus de constricció.

De Jovellanos, Gaspar Melchor (2008)

Memoria sobre educación pública o sea, tratado teórico-práctico de enseñanza, con aplicación a las escuelas y colegios de niños

Palma. Consell de Mallorca, Departament de Cultura i Patrimoni (Miscel·lània, 8)

L'edició, introducció i notes ha estat a cura d'Antoni J. Colom Cañellas i Bernat Sureda Garcia. Aquest llibre en un principi fou un text motivat per una convocatòria de la Societat Econòmica Mallorquina d'Amics del País, que volia premiar un assaig sobre la manera d'instal·lar a l'illa un centre per a l'educació dels nobles i dels fills de les classes acomodades. Tanmateix el treball va quedar incomplet i Jovellanos va sotmetre a crítica el projecte.

Vicens, Antònia (2009)

Lovely

Palma. Editorial Moll (Balenguera, 149)

Lovely ofereix una esplèndida col·lecció de poemes escrits amb l'estil característic de l'autora: ple de sensualitat i de capacitat de suggeriment, amb una expressivitat madura, concisa i rotunda, cisellada amb gran precisió. Motius diversos com ara la memòria agredolça de la infància, la vida d'una família qualsevol a la postguerra, la iniciació a la literatura, el descobriment del sentiment de culpa, i, sobretot, l'omnipresència de dues figures, el pare i la mare, dibuixen un itinerari vital encaminat a un objectiu fonamental: la conquesta de la tendresa.

Nadal, Bernat (2009)

La carn que cruix

Palma. Editorial Moll (Balenguera, 147)

Aquest poemari ha obtingut el premi Mallorca de Poesia 2008. Als poemes que formen *La carn que cruix*, Bernat Nadal hi convoca la memòria, la literatura, el desig, les pulsions del sexe i de la bellesa, el paisatge de les illes mediterrànies i la noció de cultura entesa com a continuïtat, i les contraposa amb l'inventari de delusions, concessions, pèrdues i derrotes que formen part de la història moral de qualsevol existència humana.

Els paisatges de Maria Antònia Salvà

Palma. Consell de Mallorca, Departament de Cultura i Patrimoni (Literatura i paisatge: un recorregut multimèdia, 1)

Els paisatges de Llorenç Riber

Palma. Consell de Mallorca, Departament de Cultura i Patrimoni (Literatura i paisatge: un recorregut multimèdia, 2)

Es tracta dels dos primers CD d'una col·lecció interactiva que es fonamenta en els escenaris paisatgístics i patrimonials evocats per cada autor, en els espais de la seva vida i de la seva obra. La selecció i els textos introductoris ha estat a càrrec de l'historiador Gaspar Valero i dels seus col·laboradors; han realitzat les fotografies Guillem Torres i Antoni Bosch, i la producció i coordinació ha estat a càrrec de l'empresa Portal Forà Dinamització Cultural. S'han distribuït exemplars a les biblioteques municipals de l'illa, però poden trobar-se també a les llibreries, pel preu de 10 euros.

Trambadía

un projecte en marxa

Fase I tramvia Badia de Palma

1r tram Palma - Aeroport

Longitud: 10,8 km de via doble

21 parades

Material mòbil de pis baix

Temps de recorregut : 22'-24' Aeroport serv. Express
26'-28' Can Pastilla

Freqüències : 15' - 20' Aeroport

7,5' - 10' Can Pastilla

Pressupost construcció: 145 milions

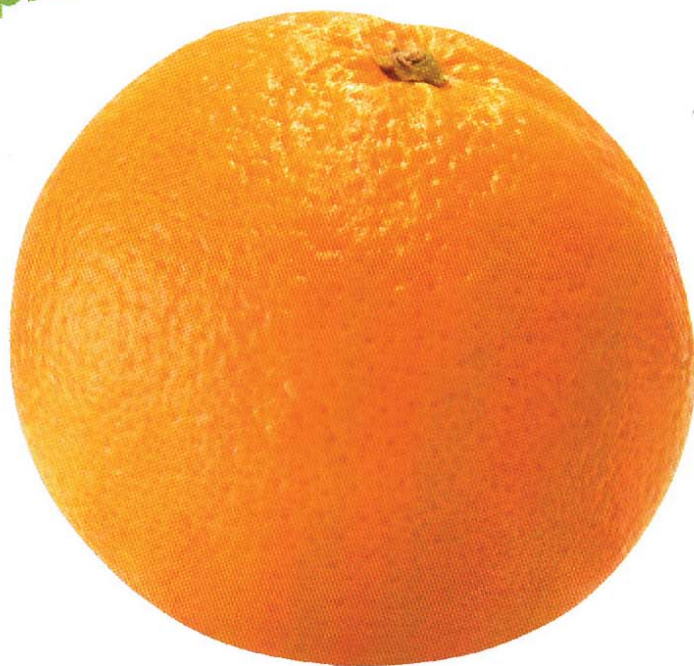
GOVERN
de les ILLES
BALEARS

www.illesbalears.cat

Conselleria de
Mobilitat i Ordenació
del Territori

FES FORÇA!

al comerç Compra Producte Local Fresc

GOVERN
de les ILLES
BALEARS

www.illesbalears.cat

Conselleria
de Comerç,
Indústria i
Energia

RUDY FERNÁNDEZ
Jugador de l'NBA